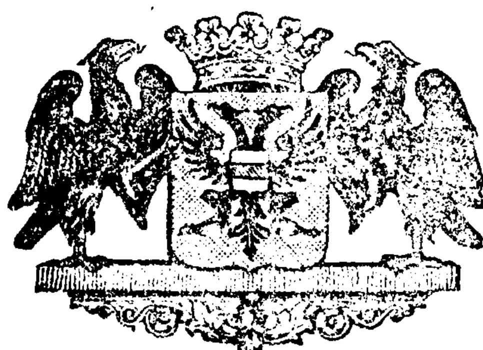
Jaargang 111. Vrijdag, 16 Julij 1852. No. 57.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant wordt aan de geabonneerden verzonden: *Bijblad* no. 12, inhoudende *Kort Verslag van de Handelingen der Provinciale Staten van Groningen, enz.*

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, bij *enkele inschrijving* aan te besteden:

1. Het VERWEN van den A-TOREN.
2. IDEM het BEURSGEBOUW.
3. IDEM de drie STADS KRANEN aan het Damsterdiep, het Winschoterdiep en buiten de Apoort, alsmede de STADS TIMMERSCHUUR en
4. IDEM de NOORDER KASERNE, met het WACHTGEBOUW op de Binnenplaats, PUTTEN, REGENBAKKEN, PRIVEES en verder TOEBEHOOREN.

De Voorwaarden van Aanbesteding zullen van heden ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen, terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den STADS BOUWMEESTER.

De op *zegel* geschreven Biljetten, ingerigt overeenkomstig art. 9 van het Bestek en wel voor *ieder perceel afzonderlijk* in te dienen, zullen, vóór of uiterlijk op VRIJDAG den 23sten Julij 1852, aan het RAADHUIS moeten worden bezorgd.

De opening dier Biljetten en de provisionele toewijzing aan den laagsten Inschrijver van ieder perceel, zal in het openbaar plaats hebben op ZATURDAG den 24sten Julij 1852, des voormiddags te tien uur, in een der vertrekken van het RAADHUIS.

GRONINGEN, 12 Julij 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: VAN UILDRIKS, *l. s.*

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, bij *enkele inschrijving* aan te besteden:

Het **MAKEN** en **LEVEREN** van een **IJZEREN AFSLUITINGSHEK**, in plaats van de af te breken gedeelten RINGMUUR, en een paar **DITO DEUREN** in de POORT, voor den *HORTUS MEDICUS* in de Nieuwe Kijk-in-'t Jatstraat.

De Voorwaarden van Aanbesteding zullen van heden ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen, en nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den STADS BOUWMEESTER.

De *op zegel* geschreven Biljetten, ingerigt overeenkomstig de bepalingen van het Bestek, zullen, vóór of uiterlijk op VRIJDAG, den 23sten Julij 1852, aan het RAADHUIS moeten worden bezorgd.

De opening dier Biljetten en de provisionele Toewijzing aan den laagsten Inschrijver zal in het openbaar plaats hebben op ZATURDAG den 24sten Julij 1852, des voormiddags te tien uur, in een der Vertrekken van het Raadhuis.

GRONINGEN, 15 Julij 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: VAN UILDRIKS, *l. s.*

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen*, gemeend hebbende een onderzoek te moeten instellen betreffende het WATER nabij deze Stad, waarin bij het ZWEMMEN of BADEN ongelukken hebben plaats gehad, bij welk onderzoek is gebleken, dat in het WATER om de REDOUTES en in de GRACHT om de VESTINGWERKEN, **laagten** aanwezig zijn, die, hoewel gering, voor een' ongeoefenden Zwemmer gevaarlijk kunnen geacht worden, als gevende soms op eens eene verlaging van 4 à 5 palmen (circa 1½ voet) en dan nog wel van een' zandigen op een' meer slijkerigen bodem en welke plotselinge daling bij den minder vasten grond, aan den Badende ligtelijk eenen schrik aanjaagt, die de noodige bewustheid doet verliezen, en zulks op eene diepte van ruim 2 Nederlandsche ellen (7 à 8 voet), —

Waarschuwen dien ten gevolge de Ingezetenen, om de noodige voorzigtigheid te gebruiken, dewijl bedoelde wateren door de uitgestrektheid van de meer gevaarlijke plaatsen, en mede doordien zij voor de publieke passage gebruikt worden, niet vatbaar voor afbakening zijn.

GRONINGEN, 12 Julij 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: VAN UILDRIKS, *l. s.*

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen ter kennis van de Belanghebbenden, dat de Raad, overeenkomstig het 7de Artikel van het PLAN van NEGOTIATIE van **ƒ 50,000**, gevoegd achter de *Notificatie* van den 23sten Augustus 1838, op den 7den dezer is overgegaan tot de UITLOTING, voor de AFLOSSING op den 1sten November aanstaande, van **tien** SCHULDBEKENTENISSEN der gemelde Negotiatie, ieder groot **ƒ 500**, en dat bij die Uitloting zijn uitgetrokken de navolgende NOMMERS van SCHULDBEKENTENISSEN, te weten: Nrs. **59**, **55**, **13**, **74**, **44**, **25**, **1**, **58**, **52** en **76**; welke Schuldbekentenissen alzoo op den 1sten November aanstaande ten STADS KANTORE zullen worden AFGELOST; waarvan door deze, volgens art. 8 van gemeld Plan van Geldleening, aan de HOUDERS der uitgetrokkene Nommers kennis wordt gegeven.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 8sten Julij 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: VAN UILDRIKS, *l. s.*

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen ter kennis van de Belanghebbenden, dat de Raad, overeenkomstig Art. 7 van het PLAN der GELDLEENING van **ƒ 180,000**, bij Notificatie van den 27sten Augustus 1846 bekend gemaakt, op den 7den dezer is overgegaan tot de UITLOTING van *twee* SCHULDBEKENTENISSEN der gemelde GELDLEENING, om op den 1sten November aanstaande te worden AFGELOST, en dat bij die uitloting zijn getrokken de Nommers **23** en **69**, ieder ad **ƒ 1000**, welke diensvolgens op den 1sten November aanstaande, ten KANTORE van den STEDELIJKEN ONTVANGER zullen worden AFGELOST; waarvan door deze, volgens art. 8 van gemeld Plan van Geldleening, aan de HOUDERS der uitgetrokkene Nommers kennis wordt gegeven.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 8sten Julij 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: VAN UILDRIKS, *l. s.*

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen ter kennis van de Belanghebbenden, dat, volgens Raadsbesluit van den 10den Mei 1851, no. 7, voortaan jaarlijks uit de gewone inkomsten dezer Gemeente, voor een bedrag van **ƒ 2000** AFLOSSING zal geschieden van de OBLIGATIËN groot **ƒ 200** en **minder** der NEGOTIATIE van het jaar 1809 en volgenden, tot het opbouwen van *Kazernen* en het aanschaffen van *Fournitures*, rentende naar 4 ten honderd in het jaar, van welke Negotiatie thans nog aanwezig is het nagemeld getal van Obligatiën van ƒ 200 en minder, te weten: 6 stuks van ƒ 25; 81 van ƒ 50; 257 van ƒ 100; 1 van ƒ 150, en 16 van ƒ 200; dat, overeenkomstig de daaromtrent gemaakte bepaling, de gemelde ZES OBLIGATIËN van ƒ 25, zijnde de nommers **33**, **51**, **59**, **67**, **68 en 74**, **zonder loting** zullen behooren tot de AFLOSSING in het jaar 1852; en dat bij eene gedane Uitloting, in de op den 5den Julij 1851 gehoudene Vergadering van den Raad, de Obligatien van **ƒ 50** zijn uitgewezen, welke in 1852 en in 1853 op de verschijndagen zullen worden afgelost, en wel in het jaar 1852 de Nommers 3, 11, 12, 19, 20, 24, 29, 2, 34, 35, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 45, 47, 48, 52, 55, 57, 61, 62, 64, 66, 71, 72, 75, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 84 en 89; — en in het jaar 1853 de Nommers 1, 2, 4, 5 (de Nommers 6 en 7 bestaan niet meer), 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 32, 37, 40, 44, 46, 50, 53, 54, 56, 58, 63, 65, 69, 70, 73, 76, 79, 86, 87 en 88.

Terwijl de vier overgeblevene Nommers: 21, 49, 60 en 85, zonder loting tot de aflossing van het jaar 1854 zullen behooren.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 8sten Julij 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: VAN UILDRIKS, *l. s.*

NIEUWSTIJDINGEN.

DUITSCHLAND.

Naar men verneemt, zal de som van 1 millioen daalders, bij uitersten wil door wijlen Koning *Frederik Wilhelm III* aan die spoorwegmaatschappij verzekerd, welke het eerste eene regtstreeksche verbinding tusschen het oostelijke en westelijke gedeelte des koningrijks zou daargesteld hebben, tusschen de beide maatschappijen der Thuringer en Keulen-Minder spoorwegen verdeeld worden.

— Op den 12den dezer is te Berlijn door het koninkl. opperste geregtshof, onder een' ongerooten toevloed van nieuwsgierigen, het bekende regtsgeding afgedaan van den tegenwoordigen Keurhessischen presiderenden minister *v. Hassenpflug*, den voormaligen voorzitter van het Pruissische hof van appèl van Greifswald.

De zaak heeft voor het eerstgenoemde Hof gediend in de derde instantie, en is geëindigd met eene *algeheele vrijspraak* van den aangeklaagde, welke reeds eenmaal in eerste instantie was veroordeeld, doch in appèl vrijgesproken, en op eene nadere en vernieuwde aanklagt in beide instantiën was veroordeeld.

(Het onderwerp der aanklagt was een bedrag van 11 th., 't welk als in het geregtshuis verwerkt was opgegeven, zonder dat dit had plaats gehad, en de aangeklaagde heeft bewezen, dat hij uit eigene middelen in hetzelfde geregtshuis voor 20 th. had doen verwerken, welk bedrag hij, bij eene eventuele verrekening, zoude hebben doen gelden.)

— Het Pruissische gouvernement heeft een' agent naar Bremen gezonden, om, bij de verkooping van het overschot van de Duitsche vloot, eenige kanonneerbooten en materialen voor de Pruissische marine aan te koopen.

— Even als elders, heerscht ook te Berlijn eene buitengewone hitte. Ten einde daarin een weinig te voorzien, worden de straten en gebouwen door middel van brandspuiten, zooveel mogelijk, nat gehouden. Ook in de gevangenissen worden de binnenplaatsen en muren voortdurend nat gespoten en voorziet men de gevangenen meerdere malen dan gewoonlijk van versch koud water.

— Dezer dagen zijn bij Zakroczijn, in den vloed Narut, 4 mijlen van Warschau, de overblijfsels van een mammout toevallig ontdekt. Deze merkwaardigheid is naar het museum te Warschau gezonden.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 11 Julij.

De opmerkelijkste gebeurtenis bij de verkiezingen, tot heden is de nederlaag van de ijverigste aanhangers van sir *Robert Peel*. De heer *Cardwell*, lord *Mahon*, sir *G. Clerk*, de heeren *Ronndell Palmer*, *Smyth* en *Rolt* zijn alle in den strijd bezweken. De *Times* spoort de oorzaak op van dit feit, en schrijft die toe aan sir *Robert Peel*, die, in plaats van eene partij te vormen, slechts een stelsel achterliet, en zijne politiek heeft overgelaten in handen van een zeker aantal mannen, die onderling geheel verschilden en geen gemeenschappelijk belang hadden dat hen te zamenbield.

Om zich een denkbeeld te kunnen vormen van de buitengewone drukte, tot welke de nieuwe Parlementsverkiezingen, onder anderen op het algemeene postkantoor dezer hoofdstad, aanleiding geven, kan dienen, dat Dingsdag l.l. niet minder dan 250,000 kiezers-circulaires van wege verschillende comités, ter bezorging in deze hoofdstad en derzelver omstreken, aan gemeld kantoor toegezonden zijn.

(Uit de geschiedenis dezer verkiezingen vermelden wij nog het volgende: Lord *Palmerston*, die zich bij geene der tegenwoordige staatspartijen aangesloten heeft, maar bij alle gezag en invloed bezit, is te Tiverton als parlementslid herkozen, en hield daarna eene toespraak tot de kiezers, welke zijnen roem als volksredenaar nog verhoogd heeft en door de voornaamste bladen in en buiten Engeland als een model wordt medegedeeld. Hij verklaarde zich voor de handelsvrijheid, doch op de vraag van een radicaalgezind kiezer, welk bewind hij zoude ondersteunen, gaf hij geen bepaald antwoord: dat zou, zeide hij, van de toekomst afhangen, maar zekerlijk zoude hij nimmer onder de voorstanders van een radicaal bewind behooren. Hierop roemde hij de conservatieve denkwijze van het Engelsche volk.

„Sedert geruimen tijd, — zeide hij onder anderen, — is de regering dezes lands door het beginsel van gestadige, maar trapswijze verbetering geleid. Staatslieden en partijen die de instellingen van een groot land gelijk het onze wenschen te verbeteren, behooren langzaam en bedachtzaam voort te gaan; en dan nog vinden zij bij elke schrede grooten tegenstand. Ik voor mij klaag over dien tegenstand niet: hij maakt eenen trek van onzen volksaard uit en is een waarborg tegen ondoelmatige veranderingen. Andere natiën zijn op veranderingen belust; wat bij haar opgang zal maken, moet nieuw zijn; zoo ziet ge bij voorbeeld op het vaste land — want kleinigheden kenschetsen dikwijls eene geheele natie — dat een winkelier die nering lokken wil, op zijn uithangbord zet *de nieuwe winkel* of *het nieuwe vat* of iets dergelijks.

Doch hier te lande is men gezet op het oude, op oude gebruiken en instellingen; de uithangborden zoeken alle in oudheid eene aanbeveling, en de herbergier in *de oude hoed* had geen gevaarlijker mededinger dan zijnen buurman die boven zijne deur schreef *de oude oude hoed*. En spreken wij niet, met gevoel van innige liefde van *oud Engeland?* Wij hechten aan het oude, doch dit belet ons niet het vervallene te herstellen, het goede nog beter te maken, gelijk *de oude hoed* nu en dan opgeschilderd wordt en de nieuwe boven den ouden [naam de gunst van het publiek gewonnen heeft.")

— Het is verbazend, hoe vele menschen gedurende deze week door de zonnesteek het leven hebben verloren. Gisteren zijn te Londen zes personen door de hitte overleden en uit de provinciën worden menigvuldige soortelijke gevallen gemeld.

Van den 12den. De verkiezingen hebben thans ruim de helft van het vereischte getal leden voor het nieuwe Huis der Gemeenten opgeleverd. Het tot heden bekend geworden cijfer heeft 217 vrijzinnige en 147 ministeriële leden als verkozen doen kennen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 12 Julij.

De berigten uit Parijs zijn onbelangrijk, en zulks zal waarschijnlijk gedurende eenige maanden voortdurend het geval zijn, te meer daar, even als het Wetgevend Ligchaam en de Senaat, ook de Staatsraad weldra vakantie zal erlangen.

Het belangrijkste, dat heden uit Parijs wordt gemeld, is de bevestiging van het vroeger reeds medegedeelde berigt, dat de *geestelijken* ontheven zijn van den eed.

(Waarom de regering die vrijstelling aan de geestelijken verleent, is niet bekend. De vrijstelling van den eed is ook uitgestrekt tot de Protestantsche predikanten, en tot die geestelijken, welke behooren tot de overige van staatswege bekostigde eerediensten. — Men weet echter dat de bisschoppen stappen hadden gedaan, om niet aan den eed te worden onderworpen.)

— Er is sprake van, dat voortaan ieder die een paspoort verlangt, zijn portret zal moeten overleggen, vervaardigd door middel der daguerréotype; het signalement zou zich daardoor alleen bij de gestalte kunnen bepalen.

— De hitte is hier steeds bijna onverdragelijk. De hoeveelheden ijs, die thans gebruikt worden, zijn van zooveel belang, dat men voor gebrek daaraan begint te vreezen. Er zullen eenige schepen uit de Fransche havens naar het Noorden worden gezonden, om nog voor het begin van den herfst een nieuwen voorraad te halen.

In de laatste dagen hebben zich hier verscheidene voorbeelden van watervrees opgedaan. De politie heeft gestrenge verordeningen afgekondigd tot het zooveel mogelijk voorkomen van ongelukken. Ook zijn, ten gevolge der hitte, onderscheidene gevallen van krankzinnigheid onder de lagere volksstanden waargenomen.

BELGIE.

BRUSSEL, 11 Julij.

J.l. Vrijdag is een ministerraad gehouden, bij het scheiden waarvan de ministers hun ontslag bij den Koning hebben ingediend.

(De reden, waarom al de leden van het kabinet hunne demissie hebben genomen, is nog niet volkomen opgehelderd. Als beweegreden tot dien maatregel, van welken echter de noodzakelijkheid voor het oogenblik geenszins algemeen wordt erkend, zou zijn opgegeven de behoefte aan een dus-genoemd bewind van transactie, zamengesteld uit verschillende elementen, maar even daardoor sterk genoeg, om ten allen tijde over een systematischen tegenstand van de zijde der klerikale partij te kunnen zegevieren.)

— De belasting op de honden, sints den 26sten Julij 1837 ingevoerd, heeft dit jaar 64,000 francs opgebragt, welk cijfer met dat van het vorige jaar gelijk staat.

— Wegens de buitengewone warmte zijn al de wapenoefeningen der burgerwacht alhier door den kommandant tot nader order uitgesteld.

— Te Westroosebeke is een huis door brand vernield en een grijsaard daardoor zeer ernstig gekwetst. Dit ongeval is veroorzaakt door een jongeling van 16 jaren, die, zich van de hem kwellende vlooijen willende bevrijden, zijn bed in brand stak en, in zijne vreugde van die lastige bedgenooten te zien braden, niet merkte, dat de brand zich aan het huis had medegedeeld.

— De rogge van den nieuwen oogst is, wat korrel en stroo betreft, uitmuntend en laat niets te wenschen over, evenzoo het hooi, dat overal binnen is, benevens de klaver en andere voersoorten. Zij zijn overvloedig en van goede hoedanigheid.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Den 8sten Julij heeft de commissie van rapporteurs (bestaande uit de heeren *Wintgens*, *ten Cate*, *Jespers*, *Slicher* en *Reinders*) het eind-verslag opgemaakt betreffende de wet op de onteigening van perceelen voor den weg langs de nieuwe haven te Groningen.

Zij heeft gemeend, dat het gemeente-bestuur van Groningen niet al de voorschriften van de wet van 1851 op de onteigening heeft nageleefd, en heeft het niet overbodig geacht, dit te doen opmerken, ofschoon de omissie geenszins de nietigheid der tot dus verre genomene maatregelen ten gevolge kan hebben.

In het antwoord van den minister van binnenlandsche zaken is erkend, dat het ook der regering niet is ontgaan, dat niet is gebleken, dat de nederlegging der stukken, rakende de onteigening, op de gebruikelijke wijze aan de ingezetenen is bekend gemaakt, maar dat de beide belanghebbenden van die nederlegging waren verwittigd, en dat de zaak, door de onderhandeling met hen zoowel, als met andere belanghebbenden, genoegzame ruchtbaarheid in de gemeente had erlangd; — dat het echter niet overbodig scheen, om, bij volgende onteigeningen, de besturen aan het voorschrift van art. 7 der wet van 1851 te herinneren.

De commissie vermeent, dat het antwoord der regering geen nieuw onderzoek in de afdeelingen vordert, en dat de wet, naar haar inzien, behoort te worden aangenomen.

De commissie van rapporteurs over het wetsontwerp tot regeling van den pligt der provincie, om behoeftige gemeenten te hulp te komen (de heeren *Wintgens*, *v. Voorst*, *Hengst*, *Slicher van Domburg* en *Reinders*) heeft als haar oordeel te kennen gegeven, dat het bedoelde wets-ontwerp zal moeten worden aangenomen.

's GRAVENHAGE, 13 Julij.

De *Staats-Courant* van heden doet eindelijk de bestaande onzekerheid nopens de ministeriële crisis ophouden. Bij besluit van den 10den dezer heeft Z. M. aangenomen, het laatstelijk bij adres van 7den Mei jongstleden aangeboden verzoek om ontslag als minister van oorlog, van den generaal-majoor jhr. *J. F. van Spengler*, en het bij adres van den 15den Mei j.l. aangeboden verzoek om ontslag van jhr. mr. *J. Th. H. Nedermeijer* ridder *van Rosenthal*, als minister van justitie, tevens belast met het bestuur van het departement voor de zaken van de Hervormde en andere eerediensten, met dankbetuiging voor de gewigtige door hen in die betrekking bewezen diensten; en met ingang van datzelfde tijdstip tot minister van oorlog benoemd den generaal-majoor bij den staf van het leger, baron *Forstner van Dambenoy*, thans chef van het topographisch bureau bij het departement van oorlog; en tot minister van justitie, mr. *P. H. Strens*, thans procureur-generaal bij het provinciaal geregtshof in Noord-Brabant. Voorts is bepaald, dat het bestuur van het departement voor de zaken der Hervormde en andere eerediensten, met ingang van den 15den dezer maand, voorloopig zal zijn opgedragen aan den minister van financiën, mr. *P. P. van Bosse*.

[Over de nieuw benoemde ministers laat het *Handelsblad* zich o. a. aldus uit:

„Wij houden ons overtuigd, dat zij de beginselen en het stelsel van het tegenwoordig ministerie toegedaan zijn, daar zij anders voorzeker geene plaats daarin zouden genomen hebben. Vrij algemeen roemt men de uitgebreide kennis van den baron *Forstner van Dambenoy*, die, in verschillende betrekkingen, en laatstelijk als chef van het topografisch bureau, menig bewijs daarvan moet gegeven hebben.

„Zijne benoeming tot generaal-majoor, die onlangs heeft plaats gehad, was het voorteeken voor zijne verheffing tot de ministeriële waardigheid. Hij staat bekend als een man van een vast karakter en als zoodanig kan zijne benoeming aan het hoofd van het departement van oorlog ook als eene goede keuze worden aangemerkt.

„Wat den heer *Strens* betreft, deze is in de regtsgeleerde en in de parlementaire wereld volstrekt niet onbekend. In December 1841 werd hij tot advokaat-generaal bij het hof in Limburg benoemd en in Aug. 1846 tot procureur-generaal bij het hof in Noord-Brabant. Van 1844 tot 1846 vervulde hij tevens de betrekking van lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, als afgevaardigde van het hertogdom Limburg. Hij deed zich in die betrekking kennen als den gematigden vooruitgang toegedaan; als een

voorstander van het behoud van orde en rust, van vermeerdering van zedelijke en stoffelijke welvaart, door voortdurende en bestendige ontwikkeling van alles wat daartoe kan leiden. Op die wijze wenschte hij, dat het geluk van Vorst en Volk zal worden bevorderd. In die moeijelijke jaren, gedurende welke hij dat lidmaatschap vervulde, stond hij de herziening der Grondwet voor, waardoor wenschelijke verbeteringen waren te verkrijgen, zonder dat aan de natie, ten gevolge daarvan, eene aanmerkelijk verligting der zware lasten, welke zij te dragen had, zoude kunnen te beurt vallen. Die schetsen zijner gevoelens strekken ten waarborg, dat deze minister den weg van gematigden vooruitgang zal betreden en doet de billijke verwachting outstaan, dat hij de kracht en de werking van het ministerie zal vermeerderen."]

— Naar men verneemt, zijn de ministers van buitenl. zaken, van financiën, van koloniën en van binnenl. zaken benoemd tot Ridders der Orde van den Rooden Adelaar van Pruissen.

— Den 9den Julij j.l. is door de gevolmagtigden der Nederlandsche en Belgische Regeringen te Brussel eene overeenkomst geteekend betreffende de verbinding van beide Rijken door spoorwegen. Tevens zijn de voorwaarden geregeld eener aan *L. Gihoul*, grondeigenaar te Brussel, te verleenen concessie tot het aanleggen van een' spoorweg van Antwerpen langs Rozendaal tot aan het Hollandsch Diep bij de Roode Vaart, met een' zijtak van Rozendaal naar Breda, en eene stoombootdienst van het Hollandsch Diep naar Rotterdam. (*Staatscourant.*)

Van den 17den. Het rijk heeft overeenkomst getroffen met de directie van de Holl. ijzeren spoorweg-maatschappij, ten gevolge waarvan een der draden van den electro magnetischen telegraaf aan het rijk zal overgaan. Er zal te 's Gravenhage langs de Nieuwe Haven, door de Houtstraat en over het plein een draad worden gelegd, tot verbinding van den telegraaf van den Holl. spoorweg met het ministerie van binnenlandsche zaken, en weldra ook van het Scheveningsche strand naar het lokaal van genoemd departement, ter verbinding van den onderzeeschen telegraaf.

AMSTERDAM, 13 Julij.

Zondag hebben voor het eerst de door de Hollandsche ijzeren spoorweg-maatschappij aangekondigde treinen voor verminderde vrachtprijzen geloopen. Van hier vertrokken des ochtends 36 wagens, bevattende ongeveer 900 reizigers, terwijl des avonds drie treinen, bestaande uit 44 wagens, met ongeveer 1000 reizigers, aankwamen.

Langs den Rijn-spoorweg vertrokken dien ochtend, met twee treinen, een van 22 en een van 21 wagens, 1528 personen. De opbrengst was *f* 2437.70 van den *extra-trein*.

— In de vorige week zijn te Amsterdam uit het Westland aan de markt gebragt en verkocht ruim 12,000 mudden aardappelen; uit Rijnsburg 3000, en van Katwijk circa 600 mudden. De prijzen waren: die der Westlanders *f* 1.75 à *f* 2,80; Rijnsburgers *f* 1.25 à *f* 2; Katwijkers *f* 2.50 à *f* 3.50.

UTRECHT, 14 Julij.

Gisteren is alhier een tweejarig kind uit een kinderwagentje *gestolen*. De deelneming met het lot van kind en ouders is algemeen. Maar evenzeer wordt de verontwaardiging gedeeld, dat de kermis met al hare ellende ook nog zulke afschuwelijke misdrijven moet met zich brengen.

Het kan echter naauwelijks bevreemden, als men zien moet, aan welke mishandelingen onder het oog des stadsbestuurs, zeer jonge kinderen worden prijs gegeven, die als voorwerpen van medelijden op orgels als anderzins worden rondgesleept, of springen, dansen en zingen *moeten* onder eene verzengende Julij-hitte.

—De landman *Jan Jongbloed*, wien voor 8 dagen het ongeluk trof, dat hij door de locomotief werd gewond, terwijl zijn schoonvader dadelijk werd gedood, is heden in het ziekenhuis alhier overleden. Hij was 59 jaren oud.

ZWOLLE, 11 Julij

Er heeft zich in Nederland eene Maatschappij gevormd tot het aanleggen van eenen spoorweg door onderscheidene provinciën; het kapitaal bedraagt nagenoeg 18 millioen guldens. Men stelt zich voor, met dit kapitaal ons vaderland in verbinding te brengen met Duitschland, Hannover, België, Frankrijk en de voornaamste havens van Engeland.

De heeren mr. *J. A. van Roijen* en jonkh. mr. *W. G. Hooft*, zijn de commissarissen dezer maatschappij voor Zwolle, en verscheidene andere notabiliteiten uit de respective provinciën zijn er mede aan verbonden; daarenboven wordt het kapitaal, dat van Engeland komt, door derzelver voornaamste aandeelhouders behoorlijk vertegenwoordigd.

Wij zullen spoedig over deze belangrijke aangelegenheid meer licht geven.

Bij de Staten dezer provincie is ingekomen een voorstel van den heer mr. *J. A. van Roijen*, houdende dat de Staten worden verzocht om te bepalen, of zij alsnog genegen zijn, om de Dedemsvaart met Koevorden te vereenigen, waarmede in verband staat de doortrekking van een kanaal van uit de grachten van Koevorden met de Eems, bij Munster-Meppen. Dit grootsche plan wordt door de Staten zeer toegejuicht en een besluit ten gunste van hetzelve is niet zeer twijfelachtig. Het maatschappelijk kapitaal, in Engeland reeds bijeengebragt, of verzekerd, bedraagt *f* 1,600,000." (*Amst. Ct.*)

NIEUWESLUIS, 11 Julij.

Gisteren avond is te Vlaardingen binnengekomen de derde haringjager, aanbrengende 61½ ton volle en 67¾ ton maatjesharing, te zamen 129¼ ton.

ASSEN, 12 Julij.

Bij besluit van den minister van binnenl. zaken, van den 7den Julij, is concessie verleend aan *G. Burgers*, te Arnhem, voor eene diligence tusschen Zwolle en Groningen, van beide plaatsen afrijdende des morgens te 7 uur en 30 minuten, en aankomende des avonds te 6 uur. — De passagiersvrachten van Zwolle naar Groningen zijn bepaald op *f* 5, van Assen naar Groningen *f* 1.50, van Zwolle naar Assen *f* 3.50.

Bij besluit van denzelfden minister, mede van den 7den Julij, is voorts concessie verleend aan de Zwolsche stoombootmaatschappij voor eene diligence tusschen Zwartsluis en Groningen; — vracht van Assen naar Zwartsluis *f* 3.80, van Groningen *f* 4.50. (*N. Dr. Ct.*)

EMMEN, 11 Julij.

Als iets bijzonders kan men melden, dat voor eenigen tijd, bij gelegenheid dat men bezig was, voor de steenfabrijk van *H. Frieling* en *Comp.* te Noordbarge, gemeente Emmen, leem te graven, is gevonden een gebakken steen, ter diepte van p. m. 5 à 6 voeten, in het leem. Deze steen is lang 11, in omvang of rondte 14½ en in diameter 4 duim en bevat in het binnenste een langwerpig steentje van eene losse, doch tevens harde kwaliteit, omgeven door twee losse schelpen, mede van leem gebakken en nagenoeg zoo hard als eene veldvlint. Daar men genoegzaam zien kan, dat de steen door menschenhanden gemaakt is, is het zonderling, dat hij zoo diep onder het leem is opgegraven.

GRONINGEN, 15 Julij.

De meening, dat het op den 8sten dezer waargenomen geraas door een' vuurbol is veroorzaakt, en dat daarbij tevens een meteoorsteenval heeft plaats gevonden, schijnt zich meer en meer te bevestigen. Immers wij hebben vernomen, dat twee werklieden, die te *Nieuwolde* op een huis werkzaam waren, tusschen *Wagenborgen* en *Woldendorp*, een voorwerp die luchtruim zagen bewegen van eene eivormige gedaante, 't welk een' witten staart achter zich liet. Dit ligchaam zagen zij barsten en met zulk een geweld op de aarde nedervallen, dat de grond er van dreunde. Uit *Dalen* schrijft men, dat onderscheidene personen een stuk vuur, in de gedaante van een' afgestompten kegel, door het luchtruim naar de aarde hebben zien nedervallen. Ook elders zoude men ligchamen op de aarde hebben zien nederkomen. 't Is hoogst waarschijnlijk, dat er op verschillende plaatsen meteoorsteenen zijn gevallen, en wenschelijk voorzeker, dat men deze opspoort en zoo ze reeds zijn of nog worden gevonden, dat zij naar het museum alhier worden verzonden, of aan een' deskundige worden ter hand gesteld en er nader berigt van worde gegeven. (*Ingez.*)

— Burgemeester en wethouders dezer gemeente hebben Dingsdag l.l. bij enkele inschrijving, gedurende het dienstjaar 18⁵²⁄₅₃ en eindigende met den 30sten Junij 1853, verhuurd:

Het regt van jagt en visscherij, op de landerijen aan deze gemeente in eigendom toebehoorende, vermeld in eenige onzer vorige nommers, bij publicatie van burgemeester en wethouders voornoemd, waarheen wij den belangstellende verwijzen, en wel perceel 1) ten name van den heer R. P. Brons, te Oude Pekela, voor *f* 15; — 2) den heer H. T. Kranenborg, te Oude Pekela, voor *f* 7—51; — 3) den heer W. C. Wildervank, te Zuidbroek, voor *f* 20—26; — 4) den heer Brons, als boven, voor *f* 10; — 5) den heer Kranenborg, als boven, voor *f* 10; — 6) den heer O. G. Kool, te Veendam, voor *f* 6—26; — 7) geene biljetten ingekomen; — 8) en 9) den heer Kranenborg, als boven, en wel ieder perceel voor *f* 2—01; — 10) geene biljetten ingekomen.

11) Het regt van visschen aan de stad toekomende in het Boterdiep, van de stad tot aan de grondzijl, achter *Noorderhoogebrug*, ten name van E. G. Poelman, te Groningen, voor *f* 4—00.

12) Het regt van jagt op de stadslanden enz., den heer J. D. Lewe Quintus en anderen, te Winschoten, voor *f* 25; — 13) den heer Wildervank, als boven, voor *f* 6; — 14) den heer T. T. Tiddens, te Midwolde, voor *f* 2; — 15) en 16) geene biljetten ingekomen; — 17) den heer T. H. Kloosterboer, voor *f* 4—50; — 18) en 19) geene biljetten ingekomen.

— Sedert onze laatste opgave zijn in onze haven binnengekomen het kofschip *Doethea Christina*, kapt. J. R. Astuling, van Groningen, gebouwd bij G. K. de Vries, op de Zuiderwerf alhier; — het schoonerschip *Cornelia*, groot 95 lasten, kapt. J. H. Leeuw, van Appingedam, gebouwd bij J. H. Hooites, te Hoogezand, — en de schoonergaljoot *Catharina*, groot 101 tonnen, kapt. H. H. Duintjer, van Veendam, gebouwd bij J. A. Bieze, aldaar.

— Het *Provinciaal Blad van Groningen*, no. 101, behelst een besluit van den staatsraad, commissaris des Konings, d. d. 12den Julij 1852, no. 4, betrekkelijk de toepassing der wettelijke bepalingen op de aangiften tot landontginning, enz.

Het Blad no. 102 bevat een besluit van den staatsraad, commissaris des Konings, d. d. 12den Julij 1852, no. 22[b], nopens de vaststelling der 218de Staatsloterij.

— Z. M. heeft benoemd tot bewaarder van de hypotheken en het kadaster te Roermond den heer F. A. van Olffen, thans hetzelfde ambt bekleedende te Appingedam.

— Bij besluit van den 10den dezer heeft Zijne Majesteit goedgevonden, op hun verzoek, eervol ontslag te verleenen aan W. R. Panman, als 1ste luitenant, en aan O. J. Bakker, als 2de luitenant, beiden bij de 4de compagnie van het 5de bataljon rustende schutterij in de provincie Groningen, — en te benoemen en aan te stellen bij de 4de compagnie van het 5de bataljon rustende schutterij in de provincie Groningen: tot 1sten luitenant T. J. Schuringa, thans 2de luitenant, en tot 2de luitenants C. Krak, thans sergeant, en J. H. Nauta, thans schutter.

— Door het bedanken van den heer H. Kooi, te Stedum, is uit een veertigtal sollicitanten, door den gemeenteraad aldaar, tot secretaris benoemd de heer Uges, te Winschoten. (*N. R. Ct.*)

— In den namiddag van den 11den dezer, ongeveer te vijf uur, ontstond er brand in de behuizing bewoond door mevrouw de weduwe J. van Praag, te *Termunten*, welke echter door spoedig aangebragte hulp zonder veel schade te veroorzaken is gebluscht. De oorzaak van den brand is onbekend en het gebouw benevens de meubelen zijn voor brandschade verzekerd.

— Het volgende wordt ons ter plaatsing ingezonden:

Zuidhorn, 14 Julij.

Voor de tweede maal werd te dezer plaatse door de onderwijzers van 't Westerkwartier, in vereeniging met hunne respective zang- en muzijkgezelschappen, het jaarlijksch zangfeest gehouden met niet minder goed gevolg en onder niet minder grooten toevloed van toeschouwers uit allerlei oorden dezer provincie, dan zulks ten vorigen jare het geval was. Het weder scheen op eene uitnemende wijze deze feestviering te begunstigen, immers het was een heerlijke zomerdag, die op zich zelf reeds tot opgewektheid en vergenoegen stemde, welke stemming door de krachtige toonen van een vol gezang en muzijk verhoogd werden. Op alle aanwezigen toch maakte de uitvoering der verschillende zang- en muzijkstukken, zooals die onder de leiding van de onderwijzers Dijksterhuis van Grijpskerk en Lammeris van Sebaldeburen plaats had, blijkbaar een hoogst aangenamen indruk. Zoo als wij bij de eerste gelegenheid ons met het geheele plan en de bewerkstelliging en uitvoering daarvan ingenomen verklaarden, zelfs alleen maar uit het oogpunt van veredeling der volksvermaken beschouwd: wij meenen nu reden te hebben ons nog meer te verheugen, aangezien het blijkt, dat het groote publiek wezenlijk belang stelt en deelneming toont in deze soort van bijeenkomsten en feestvieringen; ja het getal van zangers en zangeressen is tot tusschen de 800 en 900 geklommen. Daarom rekenen wij dit zangfeest ook voor goed gevestigd en mogen niet verzwijgen dat tot in de instandhouding van 't zelve veel bijdraagt en bijdragen zal de gunstige localiteit, welke Zuidhorn in allerlei opzigten daartoe aanbiedt, zoodat elke verplaatsing naar elders niet dan tot schade der goede zaak, die toch allen op 't oog hebben, zou leiden. De noodige voorzorgen van den kant des bestuurs en de even noodige toebereidselen en benoodigdheden voor zangerspersoneel en publiek vonden wij nog doelmatiger ingerigt dan vroeger, zoodat alles ordelijk en behoorlijk toeging en afliep, niettegenstaande de massa van elkander verdringende menschen, rijtuigen en paarden, zoodat de toegang tot het dorp zelf bijna versperd was. Het gezang, door muzijk begeleid, afgewisseld en besloten, begon te 4 uur en eindigde, na eenige pauzen, te 7½ uur, terwijl voor het laatste stuk door ds. Meijer, van Visvliet, een toepasselijk woord tot de vergaderde menigte gesproken werd. Bij de eerste uitvoering der zangstukken merkte men minder kracht en volheid, minder eenheid en harmonie op dan later het geval was, hetwelk zeker zeer begrijpelijk en verschoonbaar is, als men in 't oog houdt, dat de verschillende zanggezelschappen vooraf geene repetities *en corps* konden houden en elkander derhalve daar op de plaats voor 't eerste zagen en hoorden, zonder iets nader van elkander te weten. Maar liet dan soms te dezen opzigte het eerste gedeelte iets te wenschen over, het vervolg maakte dit gebrek dubbel weder goed en wij twijfelen niet of de onderwijzers en de leden der zanggezelschappen van 't Westerkwartier zullen, zoo voortgaande, telken jare meer voldoening van hunne zoo belangeloos ten algemeenen nutte aangewende pogingen inoogsten.

Daartoe zij en blijve hun streven om zich onderling door gestadige oefening en eendragtige zamenwerking steeds te volmaken, al moge het dan ook moeijelijk zijn om in alles volkomen aan alle eischen der kunst te voldoen. Ten slotte willen wij de menschlievende gifte van *f* 20 niet onvermeld laten, waarmede één onbekende de geälimenteerde ingezetenen van Zuidhorn bedacht heeft, om daarvoor ook bij deze gelegenheid op 't een en ander verkwikkelijk onthaald te worden.

— Dat men zich bij de thans heerschende hitte zeer in acht moet nemen voor onmatig drinken, vooral van karnemelk, hiervan hadden wij dezer dagen treffende, waarschuwende voorbeelden.

Zoo is den 9den dezer te *Gerkesklooster*, bij *Stroobos*, een 15jarig jongeling bezweken, welke den vorigen dag onder het hooijen zeer verhit zijnde, kouden drank, eerst karnemelk daarna water had gedronken, ten gevolge waarvan hij oogenblikkelijk ongesteld was geworden.

Iemand uit de omstreken van *Meppel* had den 10den insgelijks bij de hooijing de onvoorzigtigheid in het land, terwijl hij hoogst verhit was, eene zeer groote hoeveelheid karnemelk achtereen te drinken; eenige oogenblikken daarna gevoelde hij zich ongesteld, even als iemand, die te veel sterke drank gebruikt heeft, waarop men hem naar Blokzijl bragt; doch naauwelijks was dit geschied, of hij overleed.

Dienzelfden dag heeft de hooijing, door de sterke hitte en het dientengevolge overmatig gebruiken van verkoelende dranken, in de gemeente *Dalen* en te *Sleen* (prov. Drenthe) mede twee offers geëischt: de dienstmeid van den landman Jan Klinkhamer, te Dalerveen, benevens de wed. Lambert Wichers, te Sleen, zijn na het grootste gedeelte van den dag hunnen arbeid zeer goed verrigt te hebben, onder verschijnselen van duizeligheid en drukking op het hoofd, nog dienzelfden avond bezweken.

Den 10den heeft ook te *Dordrecht* het onbedacht drinken van karnemelk een menschenleven gekost, — om van de talloze andere gevallen van dien aard, door de dagbladen deze week medegedeeld uit alle streken van ons land, niet te spreken. Mogten deze voorbeelden ter harte genomen worden!

— Als eene bijzonderheid wordt gemeld, dat bij den landbouwer J. R. Oosterveld, te *Woldendorp*, een lam gevonden wordt, oud drie maanden, dat reeds melk in de uijers heeft.

— Van den *Rijn* komen de gunstigste oogstberigten in. Zomer- en wintervruchten staan bijzonder goed. De rogge vergoedt thans door rijkdom en grootte der aren het verlies van planten door het gure voorjaar. De tarwe voorspelt een oogst als men in vele jaren niet heeft gehad; winter- en zomergerst, vooral de laatste, belooft veel. De haver echter spant de kroon; door zijne late ontwikkeling heeft hij het voordeel gehad, dat de vele regens van den voorzomer hem niet hebben gehinderd, maar veeleer gebaat. Daar deze plant vooral door de mindere klassen wordt gecultiveerd, is de gunstige toestand van dit gewas van zeer uitgebreide en zegenrijke gevolgen. De wijnstokken zoeken het verzuimde in te halen, maar toch rekent men slechts op een derde van den bloei.

Van de *Hannoversche grenzen* schrijft een *opmerkzaam* waarnemer van den politieken toestand in de Nederlanden over de „aldaar dezer dagen behaalde overwinning van het Liberalismus," het volgende:

„De verkiezingen van leden der Tweede Kamer zijn nu geheel afgeloopen: de zoogenoemde anti-revolutionaire partij heeft slechts twee leden er in gebragt, en ook deze slechts met groote moeite. Dien ten gevolge is het Ministerie Thorbecke en de heerschappij van den middelstand, die vooruitgang wil, in de Nederlanden verzekerd. Europa zal nu aan het Protestantsche Holland en het Katholijke Sardinië kunnen zien, dat de woorden van den ouden Herodotus ook nog voor onzen tijd gelden: „de Atheners stegen, na „hunne bevrijding van de dwingelandij, in magt, en niet „alleen hier, maar overal is het blijkbaar, welk eene „wekkende zaak gelijkheid van politieke regten is. Gelijk „dan ook de Atheners, toen zij door de dwingelanden „beheerscht werden, niet dapperder waren dan hunne „naburen, maar na hunne verdrijving de dappersten van „allen werden. Dit lag namelijk hierin, dat zij in de „hoogsten graad vadsig waren, zoo lang zij voor een „geweldenaar arbeidden; na de bevrijding daarentegen „trachtte ieder voor zich zelf werkzaam te zijn."

De toepassing make de lezer!

Wij lezen in *de Gemeentestem* van den 5den Julij een reglement op de *stedelijke spaarbank* te Maastricht, en tevens de volgende opgaaf van de financiële regeling van die instelling door den gemeenteraad aldaar. Volgens de nieuwe inrigting wordt de spaarbank met de bank van leening der algemeene armen in verband gebragt. De bank van leening werkt met een kapitaal van *f* 20- à *f* 30,000; zij bekomt deze gelden naarmate harer behoefte, van het algemeen armbestuur tegen 4 pCt. en geeft de ontvangene gelden terug, wanneer zij daartoe in de gelegenheid is.

De fondsen der spaarbank (welke 2½ pCt. interest aan de inleggers belooft) worden tegen 4 pCt. belegd bij de bank van leening, die daarmede de geleende gelden aan de algemeene armen teruggeeft. Aldus eene verzekerde geldbelegging gevonden zijnde voor de spaarbank ter concurrentie van *f* 20,000, blijft de stad onvoorwaardelijk borg voor de uitgaven der spaarbank. De gemeenteraad van Maastricht toont door deze verordening, dat zij de lessen der staathuishoudkunde ten nutte maakt, en werkelijk iets durft doen tot opbeuring van den handwerksman.

Statistiek der gevangenen.

Blijkens de statistiek der gevangenen hier te lande, over 1850, bedroeg de gemiddelde bevolking der strafgevangenissen in dat jaar 2697, zijnde merkelijk minder dan in de vier jaren te voren; in 1847 bedroeg het 3333; in 1849 3006. De gemiddelde sterkte der bevolking van de burgerlijke en militaire huizen van verzekering bedroeg in 1850 1015, zijnde slechts 2 personen meer dan in 1849, doch merkelijk minder dan in 1846 en 1848, toen de sterkte tusschen de 1300 en 2000 bedroeg. De bevolking in de huizen van arrest bedroeg gemiddeld, in 1850 405, ook het minste bedrag sedert 5 jaren; in 1847 beliep die sterkte gemiddeld 745. De bevolking der huizen van bewaring was gemiddeld in 1850 133, insgelijks het geringst sedert vijf jaren; in 1846 was de sterkte tot 262 geklommen. Dus beliep het gezamenlijk getal gevangenen enz. in 1850 gemiddeld 4250; in 1849 beliep dit 4800, toen er reeds eenige daling, in vergelijking vooral met 1846, werd waargenomen.

Gaz uit hout.

In den laatsten tijd werd veel gesproken over het bereiden van gaz tot verlichting uit hout; men zeide dat eene aanzienlijke hoeveelheid gaz kon worden verkregen uit 2 (Eng.) oncen hout. Thans heeft men op eene groote schaal de proef genomen te Bazel, en waarschijnlijk zal het houtgazlicht daar, zoowel als te Zurich, Stokholm en Liverpool, worden ingevoerd. Het houtgazlicht moet veel minder kostbaar zijn dan het licht uit koolgaz, en vrij van zwavel-waterstof zijn; overigens levert het houtskool, teer en azijn op, en is daardoor van een veelzijdig nut.

Het landbouwonderwijs in Frankrijk.

Volgens eene officiële opgave der Fransche regering, heeft de zoo kostbare staatsinrigting voor hooger onderwijs in den landbouw te Versailles, in 1850 slechts zevenenveertig vaste leerlingen gehad, waarvan zeven een rijks-subsidie van 1000 fr. elk en tien van 500 fr. genoten, terwijl honderd negenenvijftig andere personen vergunning verkregen om eenige of alle voorlezingen aan te hooren. De beide zoogenoemde gewestelijke landbouwscholen (eene te Grignon en eene te Grandjouan) hadden in dat jaar te zamen honderd eenentwintig leerlingen. Op de achtenzestig oefenscholen van landbouw, alle aan groote boerderijen verbonden, zijn in 1850 zeshonderd zesenzestig leerlingen toegelaten, terwijl het aantal leerlingen aan het eind des jaars 1135 bedroeg. De opbrengst der akker- en veeteelt op eenige der bovenbedoelde inrigtingen van landbouw-onderwijs komt den Staat te goede; doch zij was in 1850 volgens de officiële opgave gering in verhouding tot de kosten.

Buitendien zijn in 1850 subsidiën verleend aan elf leerstoelen voor landbouw-onderwijs en aan zeven landbouwende koloniën.

Door het *Nederl. Bijbelgenootschap* is dezer dagen in het licht gegeven eene vertaling van het Evangelie van *Mattheus* in de Alifoersche taal, bewerkt door den zendeling K. T. Hermann, ten behoeve der inlandsche Christen-gemeenten in de Minahasa van Celebes. Dit is de eerste proeve van bijbel-vertaling in het nog ter nauwernood bekende Alfoersche dialekt. (*Indiër.*)

INGEZONDEN STUKKEN.

Inspecteurs der jagt en visscherij.

Onder dit opschrift hebben wij in de Groninger Courant van den 6den Julij j.l. een drietal vragen gesteld, waarvan de laatste luidde: Waaruit de minister van binnenlandsche zaken het regt put ambten te scheppen, niet bij de wet gegeven, en, wat meer zegt, daaraan geldelijke belooningen toe te kennen. (1)

Die vragen zijn beantwoord geworden in de Groninger Courant van j.l. Dingsdag, echter niet door ons de wet aan te toonen, waarop die benoeming van inspecteurs der jagt en visscherij zou berusten, doch door ons te wijzen op het opzigtelijk de wet op de jagt en visscherij bij de beraadslagingen is voorgevallen, met de aanhaling waarvan de inzender onze zwarigheden althans gedeeltelijk vermeent opgelost te hebben.

Te regt schijnt de steller blijkens zijne eigene woorden geene algeheele bevrediging voor ons daarin gesteld te hebben, en dit is dan ook zoo zeer waar, dat wij bovenaangehaalde vraag blijven herhalen en onze meening over die benoeming eenigzins nader uiten te kennen.

Het is de wet, waaruit wij zoodanig regt van benoemen willen zoeken en niet uit parlementaire discussiën. Geene bezoldigde ambten en bedieningen mogen hun aanzijn verschuldigd zijn aan hetgeen voor of gedurende de beraadslagingen van wet mogen gezegd zijn, doch zij moeten hun bestaan in de wet zelve vinden. En dit behoort wel dan vooral het geval te zijn, wanneer de wet, gelijk hier, bepaaldelijk en in ronde woorden de ambtenaren aanwijst en de aanstelling

(1) Wij merken hier ter plaatse op, dat wij geen stellers zijn van de in dieselfde courant voorgestelde vragen, in hoeverre de stad Groningen het regt van jagt heeft op de door haar in vaste en tijdurende beklemming uitgedane landerijen.

[illegible] aan den Minister van B. Z. opdraagt. Immers wij [illegible] in art. 37, 1ste en 2de al. der wet op de jagt en visscherij: *Onze Minister van Binnenlandsche Zaken stelt aan [illegible] ontslaat opzieners der jagt en visscherij. Hun getal en [illegible] bezoldiging wordt door Ons geregeld. — Hij is ook [illegible], in het belang van de grondeigenaren en op hun [illegible], onbezoldigde opzieners aan te stellen. Hij ontslaat [illegible], gelijk de bezoldigden.* Ziedaar van welke ambtenaren de wetgever de benoeming aan den Min. van B. Z. heeft opgedragen. Hoofdopzieners of inspecteurs kent de wet niet, veel minder nog is de benoeming daarvan aan den Minister opgedragen. Kan nu zoodanige benoeming buiten de wet geschieden, dan weten wij waarlijk niet wat het beteekent den Minister bij eene wet bepaaldelijk de magt te verleenen tot het benoemen van de daarbij vermelde ambtenaren. Dit [illegible] sluit de bevoegdheid uit tot het benoemen van anderen, en dit daarom des te meer, omdat het hier *hoofd*opzieners geldt. Het meerdere sluit nog wel het mindere in zich, doch het laat zich kwalijk hooren, dat iemand, die de bevoegdheid uit kracht van de wet gekregen heeft opzieners aan te stellen, daaruit de magt zoude ontleenen ook hoofdopzieners te benoemen. Uit de wet kan alzoo stellig niet het regt geput worden tot de aanstelling van inspecteurs der jagt en visscherij. Doch de beraadslagingen, bewijzen die dan niet, dat er [illegible] van inspecteurs is geweest? Ja, de beraadslagingen [illegible] dat de Minister ten gevolge sommige bemerkingen [illegible] art. 37 en 40 van de aanstelling van zoodanige ambtenaren gewaagd heeft.

Doch de wet, wij herhalen het, is ons rigtsnoer en niet de beraadslagingen. Had de Minister van B. Z. het zoo noodzakelijk geacht, dat er behalve de opzieners ook nog hoofdopzieners of inspecteurs tot behoorlijke handhaving der wet vereischt werden, dan had Z. E. niets eenvoudiger te doen gehad, dan ook dezen even als de opzieners met name in de wet te noemen. Zelfs onder het bestuur van den souvereinen Vorst heeft men bij de vroegere jagtwet speciaal de onderscheidene ambtenaren voor de jagt en visscherij opgenoemd (zie art. 1, 2 en 3 der wet van den 11den Julij 1814, Stbl. no. 79), en zal het dan nu onder de tegenwoordige [illegible] van zaken vrijstaan onze huishouding van staat te [illegible] met bij de wet ongekende bezoldigde ambtenaren, [illegible] dan daarbij uitdrukkelijk erkend zijn? Wij [illegible] dat zoodanig inkruipsel een al te gevaarlijk antecedent [illegible] de toekomst zoude opleveren en een teruggang [illegible] wijzen tot ons voormalig vaderlijk landsbestuur, [illegible] vernuft zich scherpte winstgevende posten te creëren. [illegible] de vrees daarvoor geweest, die de heer DE MAN er op [illegible] aandringen de woorden: *door of namens de administratie*, vroeger in art. 40 der wet te lezen, weg te laten, [illegible] die dan ook dien ten gevolge weggevallen zijn. Men [illegible] Mr. B. G. A. PABST op de jagt en visscherij op art. 40. — Men wake dan nu, en zie toe dat wij thans niet tot vroegere [illegible] terugkeeren!

S. M.

Godsdienstwist is het zaad voor burgeroorlog.

MIJNHEER DE REDACTEUR!

In het bijvoegsel tot uw geacht dagblad van Dingsdag den 6den Julij l.l., viel mijne aandacht bij het lezen der nieuwstijdingen, rubriek Groningen, 5den Julij, onder anderen op het medegedeelde van het leggen van den eersten steen voor de nieuw te bouwen kerk voor de Afgescheidene gemeente alhier, door den hoofdleeraar DE HAAN; en verder, dat de kerkeraad dier gemeente *aan alle aannemers en werkbazen in deze provincie tot die gemeente behoorende* kennis gegeven had, om hunne biljetten van inschrijving in te zenden.

Helaas! dacht ik bij het lezen dier regelen, welk een geest van uitsluiting! Een geest van aanvankelijke onverdraagzaamheid, tot hoe verre nog zoo weinig opgemerkt bij andere gemeenten, bij welke juist het tegendeel plaats heeft. Men denke slechts aan den [illegible] der Doopsgezinde kerk, alhier, welk werk door eenen R.-K. timmerman is aangenomen.

Arm Nederland! hoe ver moet het met u nog gaan? Wanneer [illegible] tijd aangebroken zijn — waarvoor nu reeds door de hier en [illegible] opgerigte (sekte)scholen zoo vruchtbare fondamenten gelegd worden, — de tijd n.l., dat niet alleen Roomsch en Onroomsch, [illegible] ook de Protestanten onderling verdeeld, vijandig tegenover elkander zullen staan? Die tijd — God geve, dat hij nimmer kome — is misschien niet ver meer af. Overal ziet men dreigende verschijnselen. Dagbladen en tijdschriften zijn er vol van. Waar men het oog wendt, is verdeeling en partijzucht. De godsdienst [illegible] eene handlangster voor de staatkunde, getuige de jongste [illegible] voor de leden der Tweede Kamer. Overal [illegible] de orthodoxie zich eens om de reactie in 't politieke in de hand te werken. En nu wederom dit blijk van uitsluiting en onverdraagzaamheid.

De Afgescheidenen, die doorgaans het felst gebeten zijn op de Roomsch-Katholijken, omdat deze een vast systeem schijnen te hebben om hunne geloofsgenooten voort te helpen, ten koste van anderdenkenden, geven nu zelven een voorbeeld, hoe schoon zij op weg zijn, om hen in die onverdraagzaamheid na te volgen.

Voorwaar wat dat zij, het is verre van den weg, dien het Evangelie ons aanwijst, verre van de handelingen, die navolgers van Christus betaamt, die sprak: *„gij. zijt allen broeders,” die ons* leerde: *„God lief te hebben boven alles en onze naasten als ons zelven.”*

Maar wat spreek ik van Evangelie en van broeders tot hen, die [illegible] door dien geest van uitsluiting, in die heilbrengende boodschap niets zien dan eene verkondiging van straf en oordeel aan anderdenkenden, en die niet nalaten, dezen overal en altijd met [illegible] in allerlei dagbladen hunner partij te vervolgen (*).

Maar [illegible] is hunne handelwijze ook; als zij ons zoo [illegible] met alles te doen, wat in hun vermogen is, om *hunne* geloofsgenooten te begunstigen en te bevoordeelen, dan volgen wij [illegible] te eene of andere ure daarin na, en wie zouden er dan [illegible] aan toe zijn? Als wij ook geen brood, vleesch of wat [illegible] gaan koopen, dan bij den bakker en slagter, die met ons [illegible] gaan, als wij strikt toezien om geene werklieden te gebruiken, dan die één geloof met ons belijden, dan vrees ik, dat [illegible] hunne nijverheidsmannen er weldra slecht aan toe zal zijn. [illegible] mogen wij hen niet, want dan zijn wij niet beter dan [illegible] wij konden gedrongen worden tegen wil en dank evenzoo [illegible]

[illegible] de Hemel geve, dat dit niet het geval worde; want wat er [illegible] helpen, wat er verder door gebragt wordt, de goede zaak [illegible] De uitbreiding des Evangelies, noch het lot der [illegible] klassen, noch de belangen van ons vaderland zullen door [illegible] geest van uitsluiting bloeijen. Men doet niets dan eenen [illegible] werkenden vijand vooruit te helpen en in de hand te [illegible] der wint niemand er iets bij.

[illegible] zoo die geest van onverdraagzaamheid, van partijzucht, [illegible] schap bij zoo velen onzer Afgescheidene medechristenen [illegible] gedempt wordt, zoo velen hunner niet meer in [illegible] zaken zijn aan- en handelen naar Gods hoogste gebod „ de [illegible] vrees ik nog voor vreemde en ergerlijke tooneelen.

[illegible] hoede, dat die geest van uitsluiting veld winne en algemeen wordt, dat de bedoeling van velen hunner is letterlijk eene [illegible] van de bestaande orde van zaken. Getuige vreugde [illegible] kunsten en hare beoefening, dat alles is hun een [illegible] de oogen. Getuige het in 't *Handelsblad* van Dingsdag [illegible] Julij medegedeelde uit Rotterdam, wat ook al als een [illegible] van dien bekrompen geest, die zoo vele hunner [illegible] kenmerkt.

[illegible] plaatsing van bovenstaande regelen in uw geacht dagblad [illegible] verpligten

Een lid der Gereformeerde gemeente.

(*) Lees b. v. maar eens de artikelen, die van tijd tot tijd [illegible] partij: „ *de Handwijzer*” voorkomen, en allen gal [illegible] Zoo was schrijver dezes onlangs oor- en oogetuige [illegible] van broeders van het Afgescheiden ge[illegible] zich de voorganger niet, in het gebed onze stad met [illegible] „ *synagoge des satans*” te bestempelen. Zoo veel [illegible]

Aan de Redactie der Groninger Courant.

M. H.!

[illegible] uit *Onderdendam* in uw geacht dagblad op[illegible] deels met genoegen gelezen, deels niet. [illegible] dat daar er een naam in genoemd werd, er [illegible] van den directeur der muzijk werd gevonden en [illegible] van hem verzwegen was, die wel het eerst had [illegible] genoemd worden, de naam van den dichter [illegible] de naam van den niet alleen wel[illegible] maar welsprekenden voorzitter der liedertafel, [illegible] den Doopsgezinden predikant onzer gemeente, [illegible] UGES, de naam van den man van [illegible] kan, dat hij met zijne talenten woekert, [illegible] ten nutte zijner gemeente, maar tevens tot [illegible] van de geheele plaats zijner woning, ja [illegible] omtrek.

[illegible] eere toekomt! en daarom verzoek ik UEd. ook [illegible] bijvoegsel tot het vorig berigt in uw dagblad

Een Uithuizer.

Kerknieuws.

ZWOLLE, 9 Julij. Door den algemeenen kerkeraad der Hervormde gemeente alhier, werd uit het gemaakte twaalftal het volgende zestal geformeerd: ds. *Adriani*, te Waddingsveen; *Hugenholtz*, te Velthuizen; *Sluiter*, te Weije; *Pleite*, te Bergen op Zoom; *van der Velde*, te Borne, en *Marissen van Loon*, te Hoogezand; en daarna het drietal: ds. *Hugenholtz*, *Marissen van Loon* en *Pleite*, waaruit heden over veertien dagen het beroep zal worden gedaan.

LEIDEN, 11 Julij. Ten gevolge van het emeritaat van ds. *A. Verweij*, is door den breeden kerkeraad alhier gemaakt het volgende twaalftal: dd. *Berkhout*, te Monster; *de Blaauw*, te Hoorn; *Oort*, te Alkmaar; *Kooi*, te Lisse; *Hugenholtz*, te Haarlem; *Haverkorn van Rijsewijk*, te Delft; *Stenfert-Kroese*, te Spanbroek en Opmeer; *Niermeijer*, te 's Heer-Arendskerke; *Sikkens Boelens*, te Nijmegen; *Boonacker*, te Enkhuizen; *de Graaff*, te Oudshoorn; *Brouwer*, te Oudkerk, bij herstemming tegen *Moltzer*, te Waalwijk.

OUDEWATER, 12 Julij. Heden werd door den breeden kerkeraad der Hervormde gemeente, uit het bereids vroeger gemaakte zestal, geformeerd het volgende drietal: *B. Nachenius* te Sassenheim, *J. C. van Schermbeek* te Elst en *J. C. Diehl* te Lichtevoorde, waaruit onmiddellijk is beroepen tot herder en leeraar dezer gemeente *B. Nachenius* te Sassenheim.

GROUW, 12 Julij. De kerkeraad der Doopsgezinde gemeente alhier heeft, ter vervulling der bestaande vacature, eene nominatie gemaakt, bestaande uit ds. *Winkler Prins*, te Veendam; *van der Plaats*, te Hindeloopen; *Overbeek*, te Terhorne; *Noteboom*, te Ternaard, en den proponent *de Lanoy*, die er op beroep zullen prediken. Ds. *Klaasesz*, van Tjallebert, heeft verzocht niet in aanmerking te komen.

— Ds. *Molemans*, pred. te Hilversum, heeft eene beroeping ontvangen naar Aarlanderveen.

— Tot predikant bij de Remonstrantsch-Gereformeerde gemeente te Waddingsveen is beroepen de kandidaat *H. de Vos*.

— De weleerw. zeer gel. heer *W. G. Reddingius*, pred. van de Herv. gemeente te Woltersum, aan wien door Z. M. den Koning, als zoodanig, het emeritaat is verleend, heeft op Zondag den 4den dezer zijne afscheidsrede gehouden, hebbende tot tekst gekozen II Thessalon. 3: 16. „De Heer nu des vredes zelf geve U vrede te allen tijd, in allerlei wijze. De Heer zij met u allen.”

De genoemde heer *Reddingius* is het langdurige tijdvak van 55 jaren en bijna 9 maanden als predikant op verschillende plaatsen, en sedert nu bijna 24 jaren te Woltersum geweest.

De hoogbejaarde, nu rustende leeraar heeft in treffende bewoordingen en met eene vaste stem deze laatste rede mogen houden; waarbij, onder anderen, al de heeren predikanten van den Ring tegenwoordig waren.

SMILDE, 12 Julij. Gisteren is door den kerkeraad der Christelijke Afgescheidene gemeente alhier, ter vervulling der vacature, ontstaan door het vertrek van den predikant dier gemeente *E. Teunissen* naar Dockum, de volgende nominatie gemaakt (alphabetisch): *E. Breitsma*, predikant bij de Afgesch. gemeente te Assen; *O. P. Faber*, te Beilen; *K. J. van Geor*, te Sneek; *H. Joffers*, te 's Gravenhage, *R. Kuipers*, te Dalfsen, en *S. Sijpkens*, te Meppel. Gisteren nam de leeraar *Teunissen* afscheid van zijne gemeente, predikende naar aanleiding van Jerem. 17: vs. 16.

— Ds. *G. B. Mos*, te Herwijnen, heeft de beroeping naar Gorinchem aangenomen.

— Ds. *A. G. de Waal*, te Neuzen (Zeeland) heeft twee beroepen ontvangen uit N. Amerika; een naar de Hollandsche gemeente en een naar de Engelsche gemeente, gevestigd aan de Grand Rapids.

— De weleerw. heer *J. Ph. Sluiter*, proponent te Schoonhoven, heeft het beroep naar Boskoop aangenomen.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 11 Julij, kapit. *Nanninga* Vriendschap, van Wijburg; *Ruibing* Elsina Catharina, van Nerva; *Dirks* Vrouw Zwaantje, van Emden; den 12den *Mooi* Winschoterzijl, van Nerva; den 13den *Jonker* Thia, van Nerva. — Te Texel den 12 Julij, *van der Woude* Vrouw Dieuwke, van Londen; *de Groot* Harmonie, van Memel; *Niemann* Harmonie, van Riga. — In het Vlie den 10 Julij, *Vos* Anna Luitzia, van Nerva. — Te Helvoet den 11 Julij, *Tap* Maria Beerta, *Hagedoorn* Cornelia Catharina en den 12den *Pijbus* Hoop en Verwachting, alle 3 van Riga. — Te Vlissingen den 11 Julij, *de Boer* Johanna, van Newcastle. — Te Livorno den 30 Junij, *Dijkhuis* Christine Jacqueline, van Genua. — Te Brest den 7 Julij, *Bieze* Elsiena, van Rotterdam. — Te Londen den 10 Julij, *Gerrelts* Henrica Christina en *Jansen* Twee Gebroeders, beide van Amsterdam; *de Boer* Marchina, van Dantzig. — Te North Shields den 9 Julij, *Vos* Catharina Knelsina, van Amsterdam. — Te Hartlepool den 7 Julij, *Jonker* Maria Elisabeth, van Rotterdam; den 8sten *Wever* Geerdina Beerta, van Hamburg. — Te Grimsbij den 7 Julij, *Oostra* Johannes, van Varel. — Te Cuxhaven den 10 Juli, *Pijbes* Annechiena Jantina, van Brussel. — Te Flensburg den 9 Julij, *Drewes* Tjakkien, van Libau. — Te Kiel den 10 Julij, *de Jonge* Ettiena, van Nerva. — Te Dantzig den 6 Julij, *Douwes* Harmonie, van Dundee; *Knooihuizen* Annechiena Bouwina en *Geerts* Jufvrouw Alida, beide van Pillau. — Te Croonstadt den 2 Julij, *van Driesten* Bellamy, van Hamburg; den 3den *Fokkes* Gebroeders Fokkes, *Karst* Lambertha en *Bakker* Margaretha Agnes, alle 3 van Amsterdam; *Oldenburger* Geppiena, van Liverpool; *Schaap* Jonge Klaas, van Newcastle; den 4den *Oostra* Annechina Jantina, *Bossinga* Ceres en *Bieze* Vriendschap, alle 3 van Amsterdam; *Kleininga* Maria Laurentia, van Newcastle; *Glim* Hendrika Margrietha, van Rotterdam. — Te Archangel den 28 Junij, *van Duinen* Alkanna Elisabeth en *Koerts* Juffer Garrelts, beide van Schiedam; *Bakker* Tritoh, van Bremen; *Jonker* Sallandt, van Hamburg; *de Boer* Elisa, *Kok* Waakzaamheid, *de Boer* Helena Catharina en *Boer* Vriendschap, alle 4 van Rotterdam; *Oldenburger* Gustaaf, van Antwerpen; *Bakker* Mina en Willem en *Wieringa* Ommelanden, beide van Amsterdam; *Veling* Harmanna en *Krol* Antje en Jansje, beide van Groningen; *Scholtens* Grietje, van Assens; *Nepperus* Elisabeth, van Rotterdam; den 29sten *Wegener* Gebroeders, van Amsterdam; den 30sten *Brink* Dorothea, *de Groot* Valerius Lodewijk, *Amsinga* Alida Jacoba, *Smit* Elisabeth van Leiden en *Lindeboom* Margaretha, alle 5 van Amsterdam. — Te Sandhamn den 6 Julij, *de Boer* Gesina, van Petersburg. — Te Bergen den 1 Julij, *Duif* Jonge Duif, van Hamburg; *Dik* Henriette, van Cadix.

Binnengekomen te Texel den 13 Julij, kapit. *Visser* Margretha, van Christiansand. — In het Vlie den 11 Julij, *Mooi* Winschoterzijl, van Nerva; *Stuit* Concordia, van Riga; *Helmers* Stad en Landen, van Memel. — Te Helvoet den 13 Julij, *Blouw* Annechina, van Sunderland. — Te San Francisco den 29 Mei, *de Jong* Jan Hendrik, van Valparaiso. — Te Laguaijra den 3 Junij, *de Boer* Phoenix, van Liverpool. — Te Porto Cabello den 29 Mei, *Zeijlstra* Komeet, van Laguara. — Te St. Nazaire den 8 Julij, *de Vries* Vrouw Alida, van Stockholm. — Te Londen den 10 Julij, *Joosten* Jantina, van Rostock; den 11den *Topzand* Hoopende Zeeman, van Amsterdam; *Hazewinkel* Albertina en *Huizinga* Margaretha, van Stettin. — Te Cardiff den 10 Julij, *de Weerd* Vice Admiraal Lucas, van Schiedam.

Vertrokken van Amsterdam den 10 Julij, kapit. *Visser* Susanna, naar Suriname; *Olthoff* Jantina, naar Dundee; den 11den *Vlas* Henderika, naar Londen; *de Jong* Mina, naar Stettin; den 12den *de Boer* de Verwachting, naar Marseille, *Beltjes* Edouard Marie, naar Newcastle; *Meijer* Vrouw Alida, naar Leer. — Van Texel den 11 Julij, *Schuring* Hillechiena, naar Lissabon; *Muller* Minerva, en den 12den *Prins* Roelfina, beide naar Londen. — Uit het Vlie den 10 Julij, *Plukker* Hendrik, naar Denemarken. — Van Livorno den 1 Julij, *Gnodde* Jonge Walrave, naar Croonstad. — Van Leith den 8 Julij, *Oldenburger* Catharina Cornelia, naar Charlestown. — Van Hamburg den 9 Julij, *Schuur* Johanna Ettina, naar Ferrol; den 10den *Muntendam* Jacoba, naar Bremen. — Van Bremerhaven den 9 Julij, *Wiers* Okkelina, naar Dantzig; *Drent* Tjapke Schuringa, naar Koppenhage; *Geveke* Vrouw Catharina en *Mulder* Goede Verwachting, beide naar Zwolle; den 10den *Heins* Bouwina en *Huisman* Aurora, beide naar Groningen. — Van Straalsund den 7 Julij, *Hangelbroek* Willem Hendrik, naar Londen. — Van Swinemunde den 8 Julij, *van den Berg* Catharina, naar Rotterdam. — Van Dantzig den 7 Julij, *Mooi* Trouw, naar Bordeaux; *Oostra* Annechiena en *Pronk* Roelina Oostra, beide naar Londen, *Visser* Anna Sophia en *Visser* Lucie, beide naar Bremen; den 8sten *Mulder* Maria Catharina, naar Harlingen; *van der Woude* Gesina Gesina en *Drewes* Twee Gezusters, beide naar Antwerpen; *Vos* Jantina en *Nieboer* Martha, beide naar Londen. — Van Pillau den 7 Julij, *de Jonge* Weldaad, naar Amsterdam; *Stuitvoet* Annechina Harmina, naar Leith; den 9den *de Jonge* Gezina Jantina, naar Aberdeen; *Broekema* Ida Hillechina, naar Engeland. — Van Memel den 6 Julij, *Gort* Vriendschap en *Naatje* Jan Hero, beide naar Londen; *Huisman* Antje Sietsia, naar Engeland; den 7den *Brouwer* Elisabeth, naar Harlingen. — Van Nerva den 30 Junij, *Buining* Magdalena, naar Amsterdam; *Upmeijer* Alberdina, naar Helsingör; den 1 Julij, *de Jonge* Vrouw Elisabeth, naar Purmerend; *de Jonge* Arentina Jacoba, naar Helsingör; den 2den *van der Veen* Johanna Gesina, naar Amsterdam; den 3den *Oldenburger* Ceres, naar Hull; *Stuitje* Christina Johanna, naar Purmerend. — Van Croonstadt den 5 Julij, *de Boer* Niessiena Beerta, naar Amsterdam; *Schuring* Annegiena en *de Vries* Jantina, beide naar Rotterdam; *de Jonge* Antje Sleeswijk, naar Stockholm; den 6den *Zeven* Elsiena Jantina, naar Stettin. — Van Aarhuis den 8 Julij, *Oldenburger* Gertitje Koumans, naar Dantzig.

Vertrokken van Texel den 13 Julij, kapit. *Visser* Susanna, naar Suriname; *Vlas* Henderika, naar Londen; *Olthoff* Jantina, naar Dundee; *Wijgers* Wilhelmina Jeltima, naar Nantes. — Uit het Vlie den 11 Julij, *de Groot* Houthandel, naar Noorwegen. — Van Brielle den 13 Julij, *Smilde* de Hoop, op avontuur. — Van Cowes den 10 Julij, *Hazewinkel* Grietje Mollema, van Amsterdam naar Ancona. — Van Grangemouth den 10 Julij, *Schaap* Bernhard en Elisa, naar Amsterdam.

DELFZIJL, 14 Julij. Binnengekomen den 12 Julij, kapit. *Postema* Margaretha, van Leer; *Hebel* Bouwina, van Bremen; *Mandema* Geziena, van Laurvich; *Dooze* Annechiena, van Frederikstad; den 13den *Gust* de Hoop, van Oudsoen; *de Jonge* Drie Gezusters en *Pot* Renske, beide van Laurvich; *Huisman* Aurora en *Mulder* Goede Verwachting, beide van Bremen.

ZOUTKAMP, 14 Julij. Binnengekomen den 11 Julij, kapit. *Bernardus* Agatha Hendrika, van Riga; den 12den *Jonkhoff* de Eendragt en den 13den *Kwint* Jantina, beide van Noorwegen; *Reijer* Jansje Hillegonda, van Newcastle.

Terug uit zee, kapit. *Panjer* Heilina, naar Langzond.
Zeilklaar den 13 Julij, kapit. *Pruim* Dageraad, naar Londen.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN, welke de Sond gepasseerd zijn.

8 Julij. Boldt, Ida, v. Dantzig n. Engeland, m. ijzer.
Duintjer, Friso, v. Memel n. Harlingen, m. hout.
Onnes, Johanna Gertruda, v. Memel n. Harlingen, m. staven.
v. Sluis, Annegiena, v. Petersburg n. Schiedam, m. rogge.
Kammenga, Oldambt, v. Nerva n. Amsterdam, m. balken.
Potjewijd, Afina, v. Nerva n. Amsterdam, m. balken.
Bontekoe, Jonge Lucas, v. Nerva n. Amsterdam, m. balken.
Peper, Alida, v. Riga n. Dordrecht, m. balken.
Brouwer, Harmina, v. Petersb. n. Amst., m. rogge.
Mulder, Jantina Anna, v. Dantzig n. Londen, m. balken.
Lovius, Waakzaamheid, v. Liverpool n. Nerva, m. zout.
Dethmers, Jonge Wicher, v. Wyburg n. Rotterd., m. hout.
de Jonge, Fenneg. Arentina, v. Riga n. Antwerpen, m. vlas.
Prak, Rensina, v. Petersb. n. Nantes, m. patentolij.
Doodt, Eduard, v. Riga n. Antwerpen, m. balken.
Vos, Cornelia, v. Nerva n. de Noordzee, m. vlas.
Bakker, Johanna, v. Riga n. Amsterdam, m. rogge.
9 —— Schoon, Joh. Geerdina, v. Petersb. n. Rotterdam, m. rogge.
Prins, Odelia Maria, v. Petersb. n. Amst., m. rogge.
Schuur, Jufvr. Elisabeth, v. Nerva n. Pormerend, m. balken.
Reelfs, Josine Wilhelmine, v. Dantzig n. Amst., m. tarwe.
de Jonge, Castor, v. Dantzig n. Amst., m. tarwe.
Bieze, Anna, v. Petersburg n. Schiedam, m. rogge.
10 —— Oorburg, Hendrika Ellida, v. Dantzig n. Londen, m. tarwe.

De Wind den 8sten Julij, Z., N.O., N.N.W.; den 9den N.N.O., N.N.W.; den 10den N., Z.; den 11den N.

SCHEEPSVRACHTEN.

DANTZIG, 8 Julij. De vrachten die voor eenige weken zich iets begonnen te verhoogen, gaan weder terug; men heeft echter de volgenden gesloten: Londen 2 sh. 3 d. en 2 sh. 5 d. per quarter tarwe; Amsterdam *f* 13 per last rogge; Nantes 46 fr., Bordeaux 50 fr. en 15 pCt. per last hout.

MEMEL, 7 Julij. Bevracht naar de Oostkust van Engeland 12 sh. 6 d. per ton koeken, 16 sh. 6 d. per ton beenderen; Dundee 28 sh. 6 d. á 26 sh. per ton vlas.

317de STAATSLOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

9de Lijst. No. 6751 een prijs van *f* 2500. No. 12485 een prijs van *f* 1500. No. 2694 en 397 ieder een prijs van *f* 1000. *10de Lijst.* No. 12730 een prijs van *f* 2500. No. 12892 een prijs van *f* 1000. — 11de *Lijst.* No. 5284 een prijs van *f* 1500.

BURGERLIJKE STAND.

Van af den 9den tot en met den 15den Julij 1852 zijn te *Groningen* geboren 1 zoon en 15 dochters; gehuwd 6 paren; overleden 7 ouden en 10 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN ENZ.

GRONINGEN, 13 *Julij.*

TARWE.	Zw. Zand 64 ℔ *f* 4,70	Bl. Voer, 36 ℔ *f* 2,50
Oude Bak 70 ℔ *f* 7,00	Veen 64 » » 4,60	Bl. Voer 38 » » 2,65
N. Oml. 68 » » 6,20	» 66 » » 4,90	» 40 » » 2,80
» 70 » » 6,70	N. GERST.	Zw. Voer » »
» 72 » » 7,20	Winter 56 ℔ *f* 3,95	» 38 » » 2,40
» Old. 68 » » 5,95	» 58 » » 4,20	» 40 » » 2,60
» » 70 » » 6,45	» 60 » » 4,50	» 42 » » 2,75
» » 72 » » 7,95	Zomer » »	BOONEN.
N. ROGGE.	» » »	Paardeb. *f* 5,25,40,50
N. Inl. 64 ℔ *f* 5,25	Knobbe 60 » » 4,25	ZADEN, ENZ.
» » 66 » » 5,65	» 62 » » 4,55	Gr.Gortp.m. *f* 7,10,60
» » 68 » » 6,05	N. HAVER.	Par.100 N.℔ *f* 9,75 *f* 13
» » 70 » » 6,45	Dikke 38 ℔ *f* 2,60	Kools.
» » » »	» 40 » » 2,75	Oostfr. *f* 10 a *f* 10,25.
N. BOEKWEIT.	» 42 » » 2,90	Aveelz. *f* 8,75 *f* 9,15,25
Gr. Zd. 62 ℔ *f* 4,60	» 44 » » 3,00	Raapol.p.v. *f* 30,50
» » 64 » » 4,90	» 46 » » 3,10	Prijs der Boter
» » 66 » » 5,20	» 48 » » 3,25	¼ Ton *f* 22,50 a 75

Tarwe met trage koopers en niet dan lager te verkoopen. — Rogge in een doen. — Boekweit wel zoo goed te plaatsen. — Gerst slap en bijna zonder koopers. — Haver door geringe kooplust, niet dan lager te plaatsen. — Boonen gevraagd, doch weinig aan. — Gort slap. — Aveelzaad was ongeveer 25 lasten ter markt en werd naar deugd als genoteerd verkocht.

ROTTERDAM, 12 *Julij.* Tarwe: N. Zeeuws., Vlaams. en Overm., bij kleinen aanvoer en weinig vraag 10 cents lager verkocht; goede en puike *f* 8,40 a *f* 8,70; mindere *f* 7,80 a *f* 8,30; goede en puike jarige *f* 7,70 a *f* 8; Pools. bij gerijf: 154 ℔ O. witbonte *f* 315; Roode soorten alleen aan benoodigden; 167 ℔ N. Hoogl. Kleefs. *f* 308; 166 ℔ N. Bovenl. Ris *f* 290, *f* 292; 163 ℔ N. Kleefs. *f* 275, *f* 283; 162 ℔ N. Bovenl. *f* 277; 164 ℔ dito Ris *f* 284. — Rogge slap; Overm., Zeeuws. en Vlaams. *f* 6,30 a *f* 7,40; voorts 152 ℔ Amerik. *f* 200, *f* 203; 154 ℔ Fransche *f* 200; 146, 147 ℔ dito *f* 174, *f* 176, *f* 180; 148 ℔ dito *f* 186, *f* 188; 151 ℔ dito *f* 190; 140, 142 ℔ Arch. *f* 158, *f* 162, *f* 170; 146 ℔ Arendsb. te Schiedam *f* 194. — Gerst: Zeeuws., Vlaams. en Overm. Winter *f* 5 a *f* 5,20; dito Zomer *f* 4,90 a *f* 5,10. — Haver: Zeeuws. en Inl. Korte *f* 3,10 a *f* 3,90; dito Lange *f* 2,50 a *f* 3,10. — Boekweit, op 140 ℔: N. Noordbrab. *f* 176, *f* 178, *f* 180; Grootbrab. *f* 180; Groninger Zwarte Zand *f* 165; Fransche *f* 140, *f* 150; Rijn *f* 182. — Erwten, Zeeuws. Groene *f* 6,20 a *f* 7,50; groote dito *f* 7,50 a *f* 8,50; Graauwe *f* 8 a *f* 12. — Boonen: Zeeuws. en Walch. Witte *f* 7,50 a *f* 10,25; dito Bruine, *f* 7 a *f* 10; dito Paardenboonen, 10 cents hooger, *f* 5,30 a *f* 5,60. — Koolzaad: Overm. 53 p. vl.; Zeeuwsch 51½ p. vl.

AMSTERDAM, 12 *Julij.* De marktprijzen van Boter waren heden als volgt: Vriesche *f* 32 à *f* 34, Kuijnder *f* 31 à *f* 33; Kamper *f* 31 à *f* 33, Deventer *f* 23 à *f* 27, Zwolsche *f* 26 à *f* 28.

AMSTERDAM, 14 *Julij.* Tarwe zonder handel. — Rogge aan cons. tot vorige prijs; 123 ℔ n. Odessa *f* 168; 116 ℔ gedroogde *f* 143 bij partij. — Gerst lager afgegeven; 116 ℔ Deensche *f* 162. — Van Boekweit verkocht; 120 ℔ p. jar. Frans. *f* 150.

Koolzaad prijshoudend; nieuw Gron. Aveelzaad 51 p. vl.; op 9 vat in Aug. 56½ p. vl.; Oct. en Nov. 58 p. vl.; April 60 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk in een doen, op levering williger; op 6/w. *f* 32,75; Vlieg. *f* 31,75; Sept. *f* 32,75; Oct. *f* 33.50; Nov. *f* 33,75—*f* 33,75 a *f* 34; Dec. *f* 34—*f* 34 a 25; Mei *f* 35,25 a 50. — Lijnolie op 6/w. *f* 31,25; Vlieg. *f* 30,25. — Hennepolie op 6/w. *f* 39; Vlieg. *f* 38.

LONDEN, 9 *Julij.* Holl. Boter zeer flaauw en veel lager, beste Friesche 65 a 66 sh., mindere soorten 58 a 62 sh.

LONDEN, 12 *Julij.* Van inl. Tarwe was heden weder weinig ter markt, doch de invloed van het schoone weder deed zich sterk gevoelen, zoodat men in 1 sh. prijsverlaging moest bewilligen, alvorens iets te kunnen afzetten. Ook Haver was 6 p. a 1 sh. lager te plaatsen. Gerst, Boonen en Erwten bedongen gemakkelijk de vorige koersen. Vreemde Gerst nagenoeg als voren.

VEEMARKTEN.

LONDEN, 12 *Julij.* De Veemarkt was heden ruim voorzien en de prijzen waren nagenoeg op den vorigen stand, geldende puik Ossenvleesch 3 sh. 8 p. a 3 sh. 10 p. de 8 pond.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 14 *Julij.*

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 63 15/16, 64, 64; Dito Dito 3 pCt. 76, 76¼, 76¼; Dito Dito 4 pCt. 95⅞, 95 1/16, 96; O. I. Leening 4 pCt. 95⅞; Amortisatie-Syndicaat 3½ pCt. 94¼; Handelmaatschappij 4½ pCt. 125; Aand. Rijnspoorweg 4½ pCt. 102; Oblig. 4½ pCt. 102¾, 103; Maatsch. v. Weldadigheid 4 pCt. 87⅜. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 52⅞, 53, 53. — FRANKRIJK, Oblig. 3 pCt. 67 15/16. — SPANJE, Onbep. St. 1 pCt. 22⅜, 22 7/16, 22 11/16; Dito 3 pCt. 49⅞, Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. 45⅞, 45 13/16, 45 11/16; Coup. Bewijz. 2⅜, 2 15/16; Amort. Schuld 6¼. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. 43 15/16, 44; Dito Dito 4 pCt. 40 3/16, 40 7/16, 40 5/16.

RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 108½, 108⅝; Dito 1828 en 1829 5 pCt. 106 11/16; Certific. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 97½; Dito 4½ pCt. 103; Dito bij *Hope* 4 pCt. 92; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 91 11/16, 91⅞. — POLEN, Cert. 4 pCt. 85 3/16. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. 78 7/16, 78⅜; Dito Nieuwe 2½ pCt. 40¾, 41 1/16; Dito Nieuwe 5 pCt. 89 15/16, 90⅛, 90; Metall. La. B. 5 pCt. 89 15/16, 90; Weenerb. bij *Goll en Comp.* 4 pCt. 69¼; N. Loten v. 250 fl. 339; Amerik. Bank-Act. 4⅝; Sardinie 5 pCt. 94 5/16; Denem. 5 pCt. 104⅜; Louis bij *Hope* 5 pCt. 101¾; Braz. 1843 5 pCt. 99¼; Nieuwe Mexik. 27 9/16, 13/16, ⅞; Gren. 2 pCt. 22¼, 5/16; Dito Uitg. 9 11/16, 13/16; Ecuador 4 1/16, ⅛; Venez. 3½ pCt. 44; Dito Uitg. 17 5/16, ⅜; Grieken 5 pCt. 6 1/16; Philad L. No. 69½; 2½ pCt. Met. 1851 40¾, ⅞; Binnenl. Portug. 41¼.

De markt in onze binnenl. fondsen was heden over het algemeen, ten gevolge van voortgezette inkoopen, wederom gunstiger gestemd. — Van vreemde effecten waren Spaansche, bij vrij levendige affaire in 1 pCts., nagenoeg onveranderd. — Portug. iets vaster. Russische en Oostenr. hebben weinig of niet gevarieerd. — Voor Belg. vertoonden zich tot verbeterde prijzen onderscheidene koopers. — Mexik. op nieuw meer aangeboden. — In Zuid-Amerik. was de stemming iets flaauwer.

Brazil. 1824 v. 200 £ 99½; Dito v. 1839 100 £ 99⅜, ½; Gren. Onb. St. 2 pCt. 21⅜, ½.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolong. 2½, Disconto 2 pCt. *Laatste Prijzen te 5 uur.* Integr. 2½ pCt. 64; Spaansche 1 pCt. 22 11/16; Binnenl. 3 pCt. 45 11/16; Metall. 5 pCt. 78¼; Dito 2½ pCt. 41 11/16.

GOUDEN EN ZILVEREN SPECIEKOERS.

Groningen, 15 Julij.

Gouden Specie.		*Zilveren Specie.*	
Willems........	f 9.77½ à f 9.87½	Piasters.........	f 2.45 à f 2.55
Dukaten.........	„ 5.60 „ 5.70	Specie Thalers..	„ 2.50 à „ 2.60
Souvereinen wigt.	„ 11.85 „ 12,00	St. van 5 fr.....	„ 2.28 à „ 2.38
Pistolen..	„ 9,60 „ 9.70	Thalers..........	„ 1.73 à „ 1.76
St. van 20 fr...	„ 9,40 „ 9.50	Roebels..........	„ 1.72 à „ 1.80
Rijders.........	„ 14.55 „ 14.70	*Zilver in Baren:*	
Baren Goud en Specie.		1000/1000 fijn f 103 à f 105.	
à f 1642,60 per 1000/1000 fijn agio 11½—12½ pCt.			

ADVERTENTIEN.

GYMNASIUM TE WINSCHOTEN.

Het gewoon jaarlijksch **ZOMEREXAMEN** der **LEERLINGEN** van gemeld GYMNASIUM zal plaats hebben op **Donderdag** en **Vrijdag den 29sten en 30sten dezer maand Julij**, te beginnen telkens des morgens te negen uur, in het gewone SCHOOLLOKAAL; — zullende de **PROMOTIE** plaats hebben als naar gewoonte **dienzelfden Vrijdag**, des avonds te zes uur, ten Huize van Mejufvrouw de Weduwe WISSEMANN.

Curatoren nemen deze gelegenheid waar, ook daartoe verzocht door Heeren BURGEMEESTER en WETHOUDEREN, namens den RAAD dezer Gemeente, om het GYMNASIUM met den meesten aandrang aan OUDERS en VOOGDEN voor hunne KINDEREN of PUPILLEN aan te bevelen, als zijnde de Heer Rector van hetzelve allezins genegen, om aan Leerlingen KOST en INWONING te verstrekken; — waartoe de gezonde ligging onzer Plaats en dier omgevingen, en de ruimte van de Woning des Heeren Rectors zich bijzonder aanbevelen; — terwijl eindelijk de kunde en bekwaamheden van dezen laatsten, Dr. W. DOORENBOS, niets te wenschen overlaat. Ook is er gelegenheid om onderwijs in 't HEBREEUWSCH te ontvangen.

Eindelijk wordt door deze ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat de volgende **CURSUS** zal beginnen op **Dingsdag den veertienden September aanstaande** zullende het **EXAMEN** van JONGELIEDEN, die tot het Gymnasium wenschen te worden toegelaten, plaats hebben op **Maandag den dertienden bevorens**, 's morgens te negen uur.

WINSCHOTEN, 12 Julij 1852.

Mr. J. J. MEDER, *Curator-Secretaris.*

HARDDRAVERIJ TE WINSCHOTEN,

op MAANDAG den 19den JULIJ 1852.

PRIJS: **Een briljante ZILVEREN THEEPOT en DITO MELKKAN met KRISTALLEN SUIKERVAAS en KOM.**

PREMIE: **Een ZILVEREN TABAKSKOMFOOR.**

Aangifte der Paarden des morgens te elf uur, ten Huize van den Logementhouder J. H. DIJKSTERHUIS. — Rijding te twee uur.

Alle Paarden, ten genoegen der DIRECTIE, zullen worden toegelaten, uitgezonderd diegene, welke hier bereids eenen Prijs hebben gewonnen.

Voorts worden ALLE EIGENAREN van

SCHOONE PAARDEN,

welke **niet onder dan VIJF Jaren** zijn, uitgenoodigd, dezelve des morgens te tien uur aan eene daartoe benoemde COMMISSIE te VERTOONEN; zullende aan den EIGENAAR van het SCHOONSTE PAARD vrij worden vereerd:

Eene fraai bewerkte ZILVEREN SUIKERVAAS met twaalf ZILVEREN LEPELTJES.

De AANGIFTE dezer Paarden zal SCHRIFTELIJK moeten geschieden vóór of uiterlijk op den 18den JULIJ eerstk., onder adres van den Logementhouder DIJKSTERHUIS, te *WINSCHOTEN*. Later aangegevene Paarden zullen niet in aanmerking komen.

Alles gelijkstaande, zal het zuiver Inlandsch Ras de voorkeur hebben.

*** De **GEWONE GECOMBINEERDE HARDDRAVERIJ** van ***HOOGEZAND*** en ***MARTENSHOEK*** op **Woensdag** den **28sten Julij 1852.**

PRIJS: Een fraaije **ZILVEREN THEEPOT.**

PREMIE: Een dito **ZILVEREN TABAKSKOMFOOR.**

KEURING, RIJDING, OPEN TAFEL en MUZIJK bij **M. J. NIEBOER**, te *Hoogezand.*

DE GEWONE JAARLIJKSCHE

HARDDRAVERIJ TE VEENDAM,

om een **nader te bepalen BELANGRIJKEN PRIJS en PREMIE**, zal op den **24sten** Augustus plaats hebben.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

R. J. VAN KREGTEN
met
J. DOBBENGA.

GRONINGEN, 14 Julij 1852.

*** Getrouwd:

J. VITRINGA DE WAL
met
J. J. HOODT.

GRONINGEN, 15 Julij 1852.

Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van eene DOCHTER W. C. GODIN, geliefde Echtgenoot van

H. VERSTEEGH, *Predt.*

SIDDEBUREN, 7 Julij 1852.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapen DOCHTER M. FOKKENS.

GRONINGEN, 13 Julij 1852.

D. BONNES, *Zadelmaker.*

Deze dient tot algemeene kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

*** Heden overleed, ten gevolge van eene langdurige ongesteldheid, tot diepe droefheid van mij en hare betrekkingen, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot HENRIETTA COENRADINA METZLAR, in den ouderdom van 60 jaren, na eene gelukkige Echtvereeniging van ruim 21 jaren.

G. ATTEMA.

OLDEBERKOOP, 8 Julij 1852.

*** GRONINGEN, 9 Julij 1852. Heden overleed, in den ouderdom van ruim 74 jaren, Vrouwe LAMINA JOHANNA GÖTZ, Weduwe wijlen den Heer E. F. F. BRUGGEMANN.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed ons geliefd jongste Dochtertje JOHANNA HILLEGJE. Slechts tien maanden mogten wij ons in haar bezit verblijden.

GRONINGEN, 10 Julij 1852.

H. BRUGMANS.
J. BRUGMANS—COPINGA.

Eenige kennisgeving.

*** Heden morgen te half twee uur overleed mijn dierbare Echtgenoot WIJBRAND JANS KONING, *President-Schepper van het Wetsinger Zijlvest*, in den ouderdom van 65 jaren en bijna 6 maanden, na eene echtvereeniging van 13 jaren en bijna 8 maanden, nalatende drie Kinderen, waarvan twee uit een vorig huwelijk en eene aangehuwde Dochter.

ADORP, 11 Julij 1852.

H. L. ANKEN,
Wedw. W. J. KONING.

*** Het KIND, ons den 30sten Mei j.l. geschonken, werd ons heden door den dood weder ontnomen.

AMSTERDAM, 11 Julij 1852.

S. DIJK, Hz.
G. K. DIJK — BAKKER.

Eenige kennisgeving.

*** Den 8sten dezer maand overleed te *Gorssel* onze beminde Vader en Behuwd-Vader W. F. HESSELINK, in den ouderdom van ruim 78 jaren.

WINSCHOTEN, 11 Julij 1852.

B. MAITZEMA VIËTOR.
A. E. VIËTOR HESSELINK.

*** Heden morgen overleed, tot mijne bittere droefheid, mijne innig geliefde Echtgenoot ANNA VAN DER VEEN, in den jeugdigen leeftijd van ruim 27 jaren, na eene gelukkige echtverbindtenis van 10 maanden; mij nalatende één Kindje van slechts weinige dagen.

LEEUWARDEN, 11 Julij 1852.

P. NOË.

*** Heden overleed, in den ouderdom van ruim 72 jaren, Mejuffer HENRIETTA CATRINA GOCKINGA.

GRONINGEN, 14 Julij 1852.

*** Bij den Boekhandelaar **K. DE WAARD** is verkrijgbaar gesteld, en mede door tusschenkomst van alle soliede Boekhandelaren te bekomen:

PROEVE van eene **GESCHIEDENIS** der **LANDHUISHOUDING** en **BESCHAVING**, in de Provincie *Groningen*; van de vroegste sporen der Geschiedenis tot op onzen tijd. — Met *Oudheid- en Geschiedkundige aanteekeningen*, benevens eene **Kaart** van de Provincie, aanwijzende de verschillende Grondsoorten van dit Gewest. Door ***H. DIJKEMA***, 2 stukken, *f* 7.50.

*** Bij **J. HAFTENKAMP**, Boekverkooper in de Nieuwe Ebbingestraat, is gedrukt:

J. E. BOUKEMA, Verklaring wegens het Wezen en den Pligt, niet alleen van den Mensch, maar ook tevens van God, à 25 Ct. Voor Rekening van den Schrijver. Hetzelve wordt niet in Commissie gezonden.

*** Door **J. NOORDUYN en Zoon**, te *Gorinchem*, is verzonden:

JAARBOEKJE

VAN

WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN.

Vijfde Jaargang.

In dit Jaarboek van Dr. **S. BLEEKRODE**, Hoogleeraar aan de Kon. Akademie te *Delft*, vindt men op nagenoeg 1200 bladzijden vermeld, de meest belangrijke ontdekkingen en verbeteringen in het gebied der Werktuigkunde, Technologische en andere op Nijverheid en Landbouw toegepaste Wetenschappen, Natuurkunde, Scheikunde, Dierkunde, Kruidkunde, Delfstofkunde, Aardkunde, Weêrkunde, Sterrekunde en Statistiek; met Houtsneêfiguren. Prijs ***f* 6.25**, in linnen band.

Deszelfs omvang in aanmerking genomen, een der goedkoopste Werken, waarin de vorderingen van den menschelijken geest met het praktische leven in innige betrekking wordt gebragt.

REIS EENER VROUW

rondom de Wereld,

VAN

IDA PHEIFFER, Geb. REIJER.

2 deelen met vignet, à ***f* 6,20.**

Met belangstelling zal de Lezer deze rustelooze vrouw op hare reizen volgen; waarop zij vaak met warmen moed en standvastigheid kampte tegen de gevaren en moeijelijkheden, zoo onafscheidelijk aan die omzwervingen verbonden. De onopgesmukte wijze, waarop zij hare ontmoetingen en hetgeen zij heeft gezien mededeelt, pleiten voor de waarheid van hare beschrijving.

J. F. PRINCE,

HANDBOEK OF VERZAMELING VAN

WETTEN, BESLUITEN EN INSTRUCTIEN,

betreffende de invordering van 's Rijks Directe Belastingen, in verband met het IIIde Hoofdstuk der Gemeentewet van den 29sten Junij 1851 (*Staatsblad* no. 85), uit de onderscheidene Besluiten, Resolutiën en Dicisiën, ten aanzien der uitvoering van hare bepalingen, tot op den 31sten Mei 1852. Met een **Tarief der kosten van vervolging** tot **invordering** der **Directe belastingen**, enz., om in de kantoren op te hangen.

Een even gemakkelijk als nuttig Handboek voor Gemeentebesturen en Gemeenteontvangers.

Bij vooruitbestelling was de prijs *f* 1,95, doch thans *f* 2,20.

*** Alom kan **Ingeteekend** worden op eenen **VIERDEN DRUK**

VAN DEN

BIJBEL VOOR KINDEREN,

DOOR

C. SCHMID,

Schrijver van de Kersavond.

Voor HUISGEZINNEN en SCHOLEN.

NAAR HET HOOGDUITSCH BEWERKT DOOR

J. M. L. ROLL,

Evang. Luth. Predikant te Amsterdam.

Uit te geven bij **TEN BRINK** en **DE VRIES**, te ***Amsterdam.***

In **18** of hoogstens **19** Afleveringen ieder van 3 Vel of 48 Pagina's, Gedrukt op *best velin* papier met eene nieuwe letter.

à 30 Cents **ieder** Aflevering.

De **EERSTE AFLEVERING** is bij alle Boekhandelaars voorhanden, en het PROSPECTUS Gratis te bekomen.

Na het **sluiten** der **Inteekening** wordt de prijs **verhoogd** en zullen in geen geval Exemplaren tegen Inteekenprijs afgeleverd worden.

Aanbesteding.

Op DINGSDAG den 20sten Julij 1852, des namiddags te twee uur, in het GEMEENTEHUIS te *Nieuwolda*, zal, door het BESTUUR van de GEMEENTE *NIEUWOLDA*, onder APPROBATIE van de EDEL GROOT ACHTBARE HEEREN GEDEPUTEERDE STATEN van de Provincie *Groningen*, worden AANBESTEED:

De AANLEG van eenen KUNST- of GRINDWEG, van af de *Waarklap*, door de kom der gemeente, tot en met den dam voor het huis van den Heer S. H. DALLINGA, te *Oostwolderhamrik*, lang 6162 Ellen, met het daarstellen van TWEE TOLBOOMEN.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele Inschrijving.

Het BESTEK, waarnaar de bovengemelde Aanbesteding zal plaats hebben, zal, boven en behalve in het GEMEENTEHUIS voornoemd, ter lezing liggen: te *Groningen*, bij de Kasteleins VAN DER LAAN, EEKHOFF en de Wedw. BONTEKOE, allen aan de Groote Markt; voorts bij den Kastelein PLAAT, in het *Blaauwe Paard*, in de STADS HERBERG, in de SLINGERIJ, buiten de Apoort, en bij den Kastelein VAN WARTUM, in de *Altena*; te *Zoltkamp*, bij den Kastelein KNOL; te *Warfhuizen*, bij de Wedw. ELINGA; te *Winsum*, bij de Wedw. WIERSEMA; te *Onderdendam*, in het GEMEENTEHUIS; te *Bedum*, bij de Wedw. J. J. WEG; te *Appingedam*, bij den Kastelein HOUWING; te *Delfzijl*, bij HAZENHOEK; te *Ten Boer*, in het GEMEENTEHUIS; te *Termunterzijl*, bij den ZIJLWAARDER; te *Martenshoek*, bij de Wedw. MEURS; te *Zuidbroek*, bij MONKHOST; te *Scheemda*, in het GEMEENTEHUIS; te *Win[...] ten*, bij de Wedw. WISSEMAN; te *Nieuwe Schans* [...] ROOS; te *Veendam*, in het GEMEENTEHUIS; te *G[...] herk*, bij de BOER, en te *Zuidhorn*, bij de W[...] OSSENTJUK.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij den Opz[...] CREMER, te *Nieuw Scheemda*; terwijl op den d[...] Aanbesteding aanwijzing in loco zal worden gedaan.

NIEUWOLDA, 10 Julij 1852.

Het Gemeentebestuur voornoemd
E. H. EPPENS.
Ter Ordonnantie van hetzelve
De Secretaris:
S. H. KIEL.

*** BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der [...] meente ***UITHUIZEN*** maken door deze bekend, [...] op de **UITHUIZER KERMIS**, welke in [...] DINGSDAG, WOENSDAG en DONDERDAG [...] 27sten, 28sten en 29sten Julij e.k., **geene SPE[...] om GELD of GELDSWAARDE zullen m[...] PLAATS HEBBEN, en dat alle BEDELA[...] strengelijk zal worden GEWEERD.**

Voorts dat degenen, welke op het Plein alhier eene [...] verlangen voor eene HOUTEN of LINNEN KRA[...] eene OVERDEKTE of ONOVERDEKTE TAF[...] STAL, zich ter bekoming daarvan, op Maandag den [...] Julij 1852, des voormiddags te 11 uur, moeten verv[...] ter Secretarij, alwaar alsdan om de Plaatsen zal w[...] geloot.

Burgemeester en Wethouderen voornoemd
Mr. J. OFFERHAUS.
Ter ordonnantie van dezelven:
De Secretaris,
W. VELDHUIZEN.

*** Mr. **M. J. OFFERHAUS**, Notaris te [...] *zijl*, zal, na bekomene autorisatie, op MAANDAG den [...] Julij 1852, des voormiddags te 11 uur, ten Huize van [...] Logementhouder W. H. KLEINDIJK, te *Delfzijl* [...] kontant geld publiek verkoopen:

4 Lasten, 14 Mudden RAAPZAAD, meer en min [...] door Zeewater beschadigd.

5 Vaten gezonde ZANTISCHE KORINTEN, ieder [...] inhoudende plus min. 100 Ned. Ponden.

Dingsdag den 20sten Jul[...]

1852, des namiddags te twee uur, zullen, op de Bo[...] bewoond door JURJEN HUINER, nabij de *Kloost[...]* onder *Westerlee*, door den Deurwaarder H. J. VAN D[...] te *Scheemda*, in het openbaar worden verkocht:

Pl. m. 3 Bunders ROGGE, 4 Bu[...] BOONEN en 2½ Bunders AARDAPP[...] voorts 2 PAARDEN, MELKKO[...] JONGBEESTEN, VELDWAGEN, PLOEGEN, EIDE, 2 WIPKARR[...] BODDE, KORENWAAIJER, ZEEVEN, 2 groote [...] TEN, HARKEN, VORKEN en verder BOEREN[...] GEREEDSCHAPPEN.

*** Mr. **J. D. TRESLING**, Notaris, residerend [...] *Scharmer*, gedenkt, op WOENSDAG den 21sten [...] 1852, des namiddags te 4 uur, ten verzoeke van [...] D. VEGTER en Vrouw, en ten Huize van H. J. B[...] MANS, te *Slochteren*, publiek te veilen en te verko[...]

Eene **BOEREN BEHUIZ[...]** en **SCHUUR**, met ruim 19 [...] EIGEN BOUW- en GROENLA[...] staande en gelegen nabij de [...] aan den Heereweg, te *Slochteren.*

Mr. J. D. TRESLING.

*** Mr. **A. MUNTINGHE CLEVERING**, Notaris te *Appingedam*, zal, ten verzoeke van J. T [...] RELKAMP en CONS., op DONDERDAG den 22sten [...] 1852, des namiddags te twee uur, ten Huize van [...] ZIJLEMA, te *Oosterwijtwert*, publiek verkoopen:

I Eene kapitale **BOER[...] PLAATS**, bestaande in eene [...] HUIZING, SCHUUR en verder [...] TIMMERTEN, benevens de VAS[...] ALTIJDDURENDE, in de NE[...] GAANDE en ZIJDLINIE VERERVENDE BEKL[...] MING van 57 B., 93 R., 10 E. *Land*, doende jaa[...] tot huur *f* 300—00. II. De VASTE, ALTIJDDUR[...] DE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKL[...] MING van 55 R, 90 E. *Land*, doende jaarlijks tot [...] *f* 4—00; alles staande en gelegen te *Oosterwijtwe[...]* onder *Jukwert*. III. Den EIGENDOM van 5 B., [...] R., 40 E. *Land*, te *Oterdum*, onder beklemming in [...] bruik bij DERK PIETERS SMIT en Vrouw, ja[...] voor *f* 28—00. IV. ADIDEM van eene *Heemstede* [...] gebruik bij BEREND WILTHOF, te *Jukwert*, ja[...] voor *f* 2—50.

De Kooper van het 1e perceel kan, des verkies[...] de HALVE KOOPPENNINGEN op Eerste Hyp[...] behouden.

Mr. A. MUNTINGHE CLEVERING.

*** De Notaris **M. P. WENNIGER**, te *L[...] sum*, zal, ten verzoeke van LUITJE JURRIENS KOS[...] op WOENSDAG den 28sten Julij 1852, des namidda[...] 2 uur, ten Huize van TOXOPEUS, te *Hol[...]* publiek verkoopen: Eene [...] rijke ***IJZERSMEDER[...]*** zijnde BEHUIZING, met [...] VASTE BEKLEMMING van [...] zelver *Heem* en *Tuin*, groot 12 Roeden, 80 Ellen, d[...] tot huur *f* 6—00, staande en gelegen te *Hołwierde.*

K. Scheer,

te ***Winschoten***, berigt door deze het geëerd[...] bliek, dat hij zich gevestigd heeft als **KOPER[...] GER, BLIK-, LOOD- en ZINKWER[...]** in de Koperslagerij en Behuizing van de Wedw. SWA[...] te *Winschoten*; is ruim voorzien van KOPER-, BL[...] TIN-, LOOD- en ZINKWAREN, zoo ook **ME[...] MOLLEN** en **KOOLZAADTROMMEN.** Be[...] zich minzaam in eens ieders gunst.

Bij den Rijtuigmaker **H. WELP**, te *Winschoten*, zijn te bekomen beste **GEBRUIKTE RIJTUIGEN** en **CHAISEN**, in **soorten**, alsook **schoone CHAIS-** en **WAGENGO[...] REN** ENZ., en wat verder dat Vak betreft.

TE KOOP:

Pl. m. 45 Vadem **SCHAKELS**, **geheel** [...]
Te bevragen bij JAN SPLIT.

GOLDBERGER'S KETT[...] GEN winnen hoe langer hoe [...] Vrienden onder de Heeren der geneeskundige Faculteit. Menigeen k[...] openlijk voor uit en prijst ze aan in strijd met zijne be[...] lende kennis; zijn oordeel steunt op ondervinding, de [...] leermeester is de Praktijk. De gelukkige kuren waren [...] zoo menigvuldig, de bewijzen zoo duidelijk, de ware d[...] baarheid van vele Genezenen zoo luide, dat zij, niet[...] staande alle tegenwerking, die zij te overwinnen had[...] eindelijk zegevieren moesten. Wie wil stijf en kreupel [...] wie dagen- en wekenlange pijnen uitstaan, als men een [...] del weet om er zoo spoedig van bevrijd te worden!

De Echte **GOLDBERGER'S KETTING[...]** worden voor *f* 1,80, *f* 2.70, *f* 3,60 en *f* 5,40 in het [...] **KOOPHUIS** en de bekende Depôts verkocht.

Dr. STOLTE, praktiserend Geneesheer en [...] in *Potsdam*, die sedert vele jaren aan hevige, [...] weken lang aan bed en kamer kluisterende Rheuma[...] geleden heeft, verklaart, dat hij, sedert den tijd d[...] een' Goldbergerschen Ketting draagt, na bijna een [...] geen aanval meer daarvan gehad heeft.

Twee SMIDSKNECH[...] welke tevens met KAGCHELWERK [...] omgaan, kunnen dadelijk vast wer[...] komen bij H. HASPER, Mr. Smid te [...] Brieven franko, doch liefst in Perso[...]

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HO[...]